

Update naar aanleiding van update
[klimaatportaal](#) oktober 2021

- Data droogte
- Opsplitsing pluviale wateroverlast en fluviale overstroming
- Ook scenario's voor 2050
- Update cijfers ruimtebeslag en verharding

Risico- en Kwetsbaarheidsanalyse Adaptatie

Meise – Londerzeel

**VLAAMS-
BRABANT**

kruispunt van vele werelden

Burgemeestersconvenant
voor Klimaat en Energie

VLAAMS-
BRABANT

**KLIMAAT
NEUTRAAL**

Adaptatie =

‘de aanpassing van natuurlijke en menselijke systemen aan de huidige en de te verwachten gevolgen van klimaatverandering.’

(definitie Vlaams Klimaatbeleidsplan)

Nood aan inzicht over:

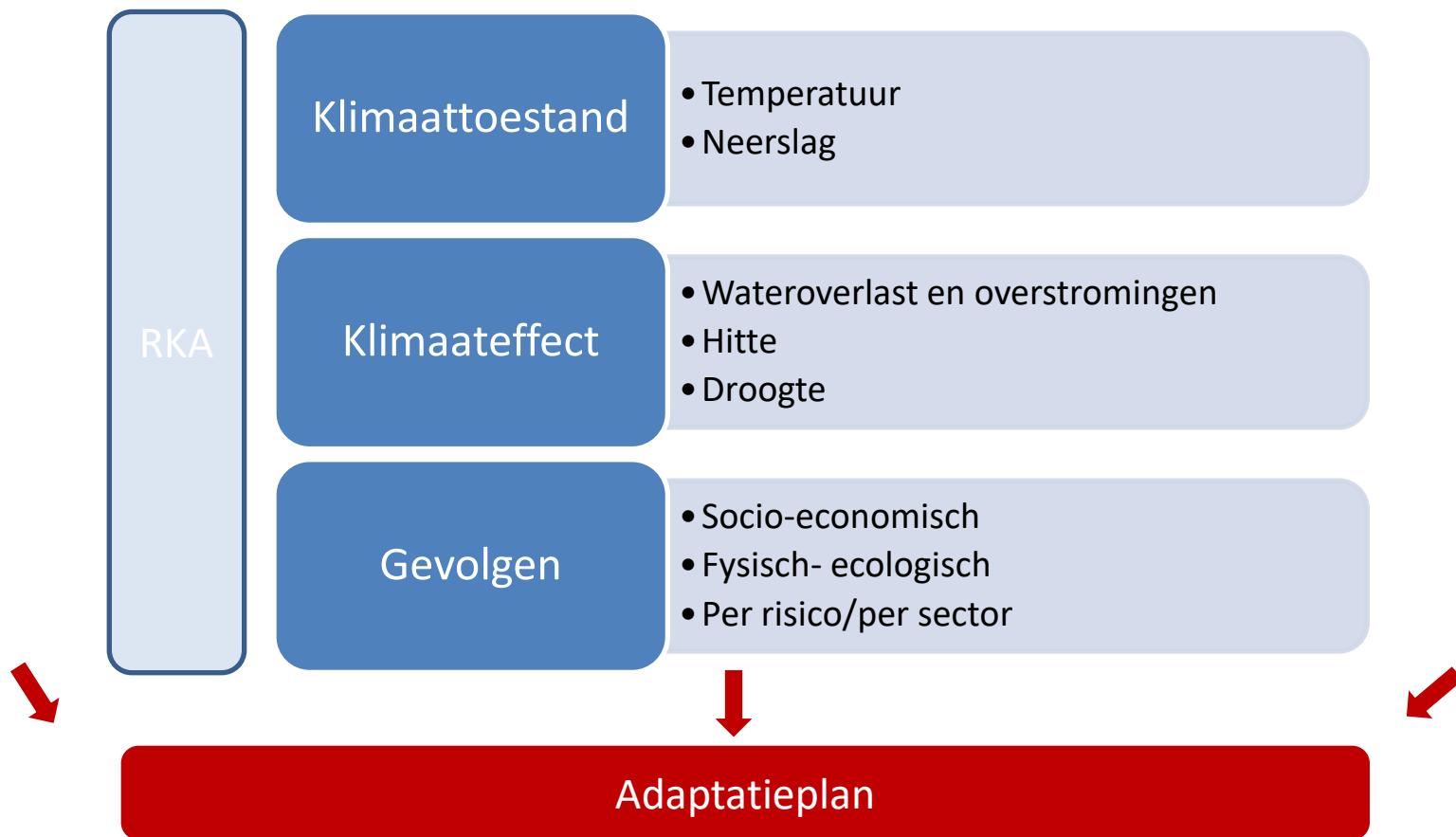
- Gevolgen van de klimaatverandering (via risico- en kwetsbaarheidsanalyse)
- Factoren die een rol spelen
- Kansen!

Stad Genk

[Evence Coppéelaan](#) – proeftuin ontharding

**VLAAMS-
BRABANT**

* Van risico- en kwetsbaarheidsanalyse naar adaptatiemaatregelen

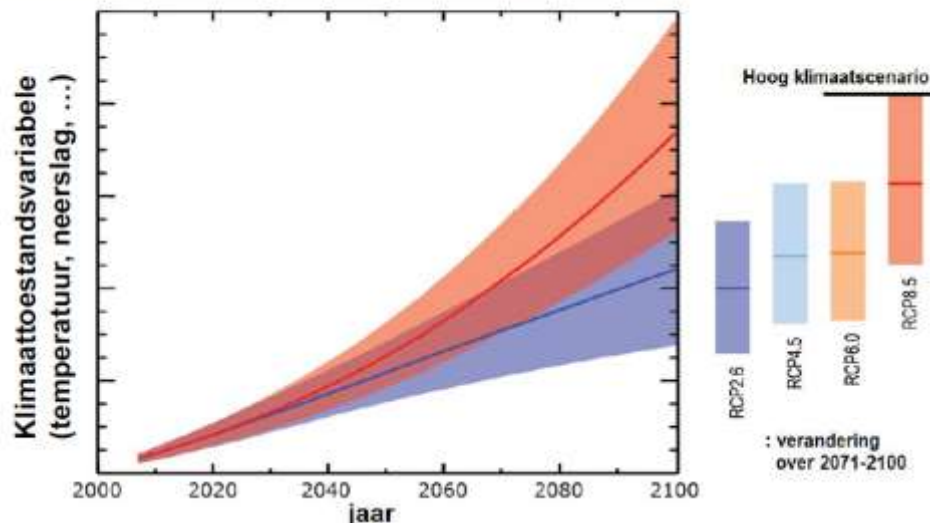

Klimaattoestand Scenario's

* Het klimaat verandert

Onzekerheidsband -> Hoge impactsenario

Bron: IPCC

Verschillende scenario's op basis van IPCC

- **Laag Impact-scenario:** T-stijging onder 2°C (akkoord van Parijs – streven naar 1,5°C)
- **Hoog Impact-scenario:** wereldwijde toename tussen 3,2 en 5,4°C tegen 2100
- Scenario's vertaald naar Vlaanderen door VMM
- Basis analyses: data [klimaatportaal – VMM](#)

* Klimaattoestand Meise - Londerzeel

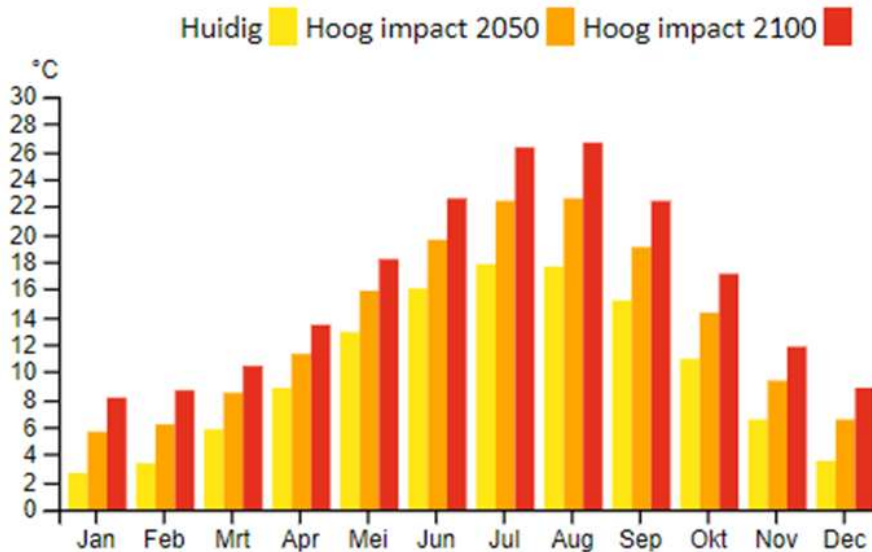
Basis RKA = Hoog Impact Scenario 2030 – 2050 – (2100)

- **Hoog Impact Scenario** omdat:
  - Realiteit met grote waarschijnlijk tussen situatie vandaag en Hoog Impact 2100
  - Op dit ogenblik volgen we curve Hoog Impact Scenario
- **Klimaattoestand** voor **temperatuur en neerslag** vergelijkbaar voor beide gemeenten
- **Effecten** van klimaatverandering verschillen per gemeente (reliëf, bodem, landgebruik, ...)
- **Scenario's:** www.klimaatportaal.be

* Temperatuur

Gemiddelde maandtemperatuur Meise

- Wereldwijde ambitie om T-toename onder 2°C te houden (1,5°C)
- In Meise (en Londerzeel) t.o.v. 'huidig klimaat' volgens Hoog Impact Scenario:
  - 2030 + 2,2°C
  - 2050 + 3,3 °C
  - 2100 + 6,1°C
- Sterkste toename is in de zomer: + 4,4° (2050) en + 8,1°C (2100)
- Gem. zomertemperatuur: van 17,1°C naar 21,5°C (2050) en 25,2°C (2100)

* Neerslag

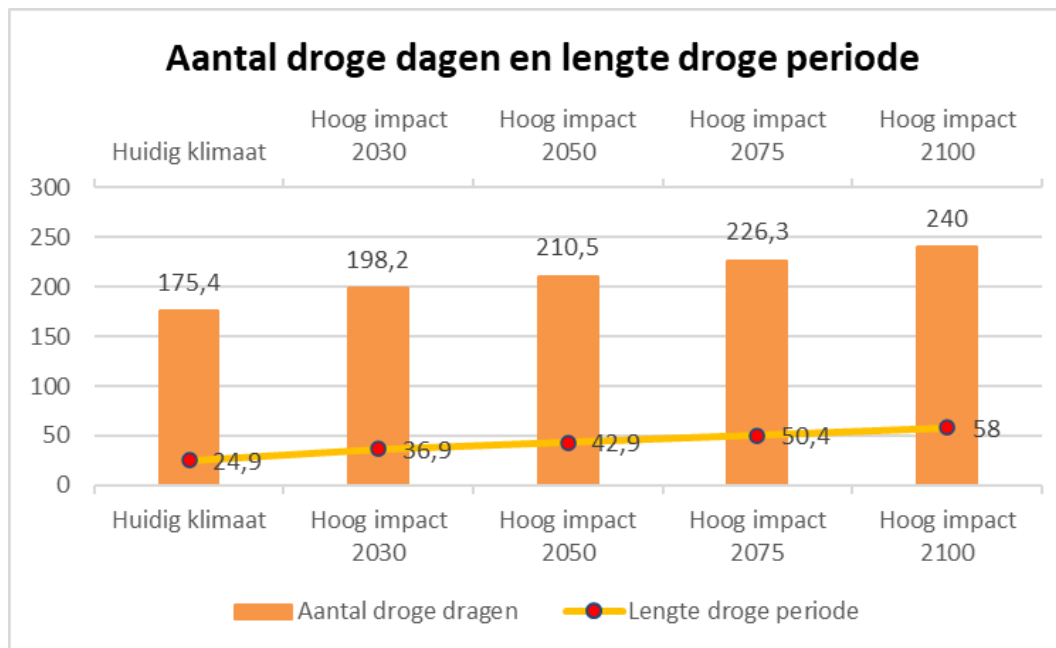

- Nattere winters:
  - 2050 +7%
  - 2100 +29%

- Drogere zomers:
  - 2050 -20%
  - 2100 - 38%

* Droge periode

- Aantal droge dagen per jaar neemt toe met 20% (2050) en 37% (2100)
Langere droge periode*: meer dan verdubbeling ten 2100

(*De langste periode van opeenvolgende dagen met neerslag < 0,5 mm, voor een terugkeerperiode van 20 jaar.)

Hoog Impact Scenario

- **Basis VMM: Hoog Impact Scenario – 2050 - 2100**
- **Gemiddelde temperatuur stijgt**
- **Neerslagpatroon verandert:**
  - Droger in de zomer
  - Natter in de winter, aanhoudende buien
  - Intensere regenbuien, zomeronweders
  - Langere droge periodes

Klimaat-effecten

* Effecten

Hittestress

Droogte

**Wateroverlast en
overstroming**

Hitte

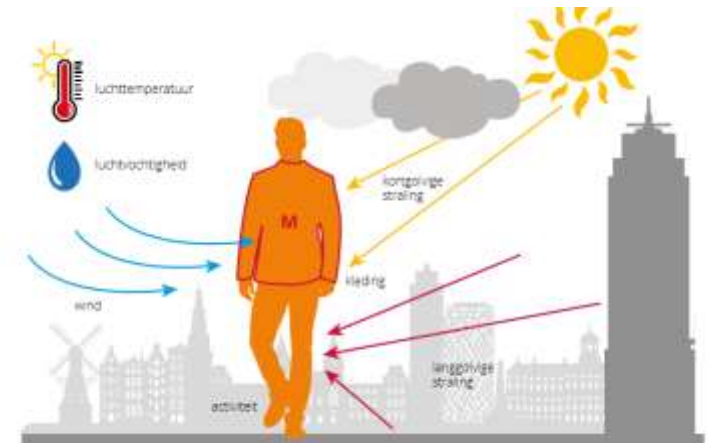
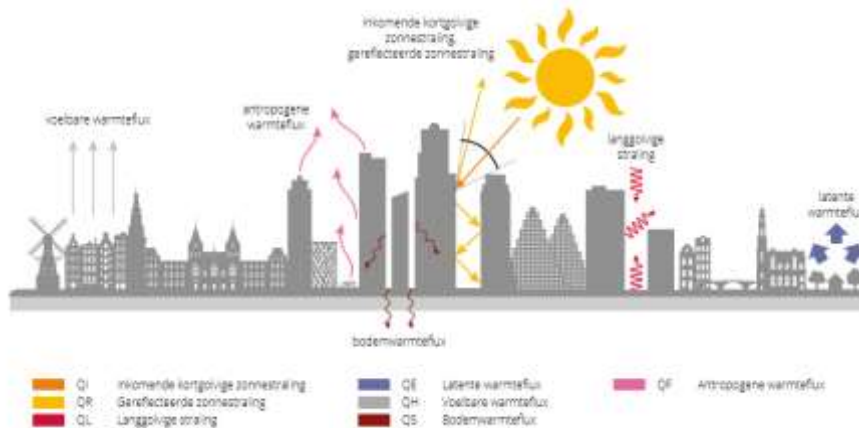
**VLAAMS-
BRABANT**

kruispunt van vele werelden

✱ Hitte

- Problemen met hitte ontstaat in periodes met warme dagen en warme nachten.
- **Hittestress**: maat voor ernst van de hitte; rekening houdend met wat mensen fysiek aankunnen.
- **Stedelijk gebied** versterkt hittestress op twee manieren

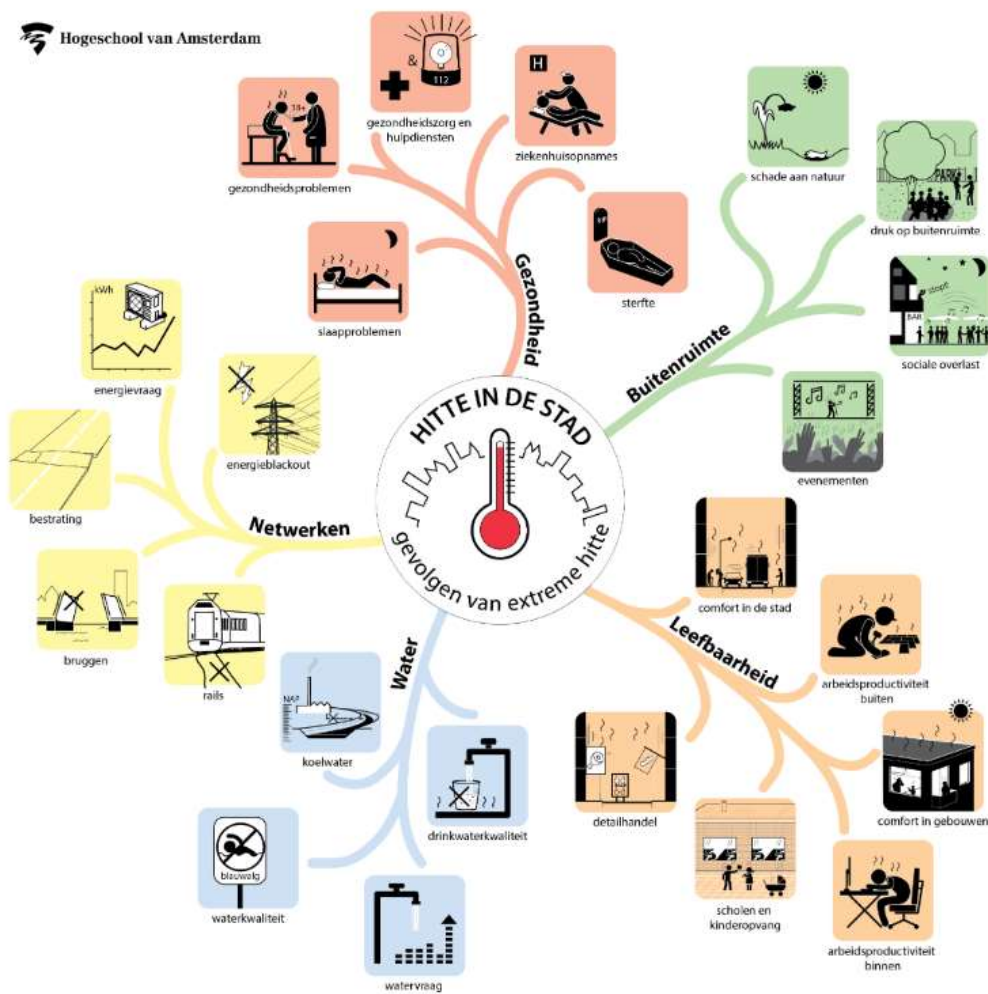
Luchttemperatuur:

Avond en 's nachts: door hitte-eilandeffect is luchttemperatuur paar graden warmer dan omgeving.

Gevoelstemperatuur:

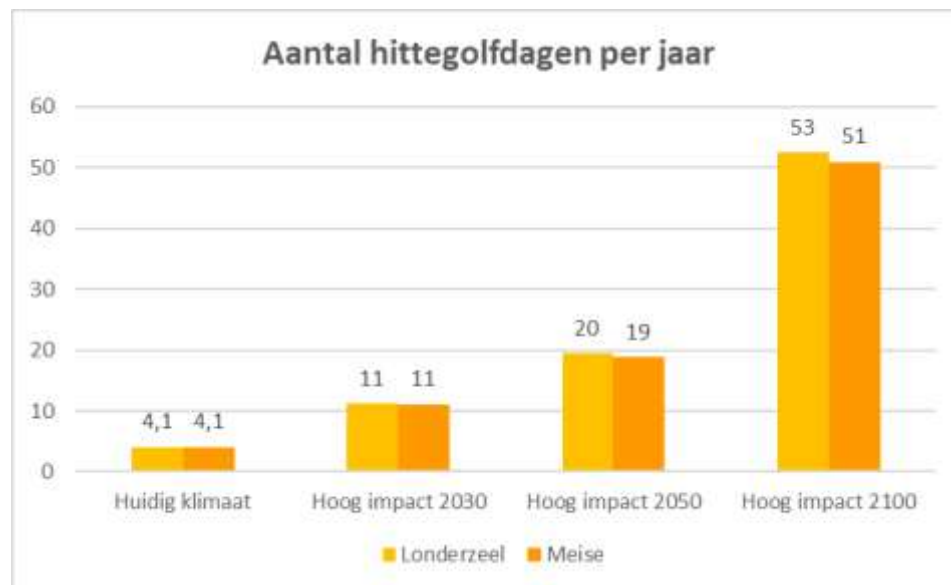
Overdag: gebrek aan schaduw, uitstraling van materialen, reflectie, ... beïnvloeden de gevoelstemperatuur op bepaalde locaties. Tot 22°C verschil!

* Hitte in stedelijk gebied: gevolgen

Bron: Hogeschool van Amsterdam
www.hittebestendigestad.nl/mindmap/

* Hittegolf en aantal hittegolf-dagen

- **X 3 tegen 2030, X 5 tegen 2050, X 12 à 13 tegen 2050**
- **Hittegolf** (definitie FOD Volksgezondheid): periode van minstens drie opeenvolgende dagen met een gemiddelde minimumtemperatuur hoger dan 18,2 °C en een gemiddelde maximumtemperatuur hoger dan 29,6 °C
- **Aantal hittegolfdagen:** aantal dagen per jaar dat er een hittegolf heerst

* Hittestress en hittegolf-graaddagen

- **Hittestress** wordt gedefinieerd als het **aantal hittegolf-graaddagen (HGD)**
- Het **aantal hittegolf-graaddagen** per jaar: het totaal van de positieve overschrijdingen van de minimum en maximum temperaturen boven de drempelwaarden van respectievelijk 18.2 °C en 29.6 °C opgeteld over alle hittegolfdagen* in dat jaar.
- De indicator '**aantal hittegolfdagen**'
  - geeft de ernst aan van hitte, rekening houdend met de draagkracht van de mens.
  - maakt het ook mogelijk om ruimtelijke gebieden te vergelijken op het vlak van hittestress.
- De **hittedrempel**: drempel waarop hittestress zwaar doorweegt en leidt tot overlast en oversterfte. Deze drempel ligt op 60 HGD.
- [Een volledige definitie van hittegolfdagen - De Ridder et al. \(2015\).](#)

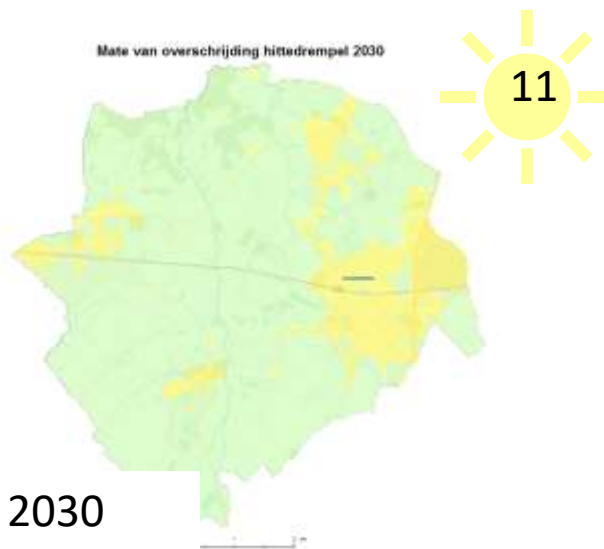
* Spreiding hittestress Londerzeel

Mate van overschrijding hittedrempel huidig klimaat

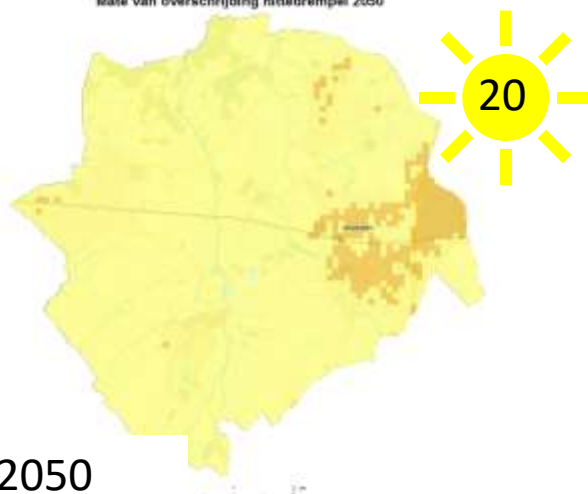
2017

Mate van overschrijding hittedrempel 2030

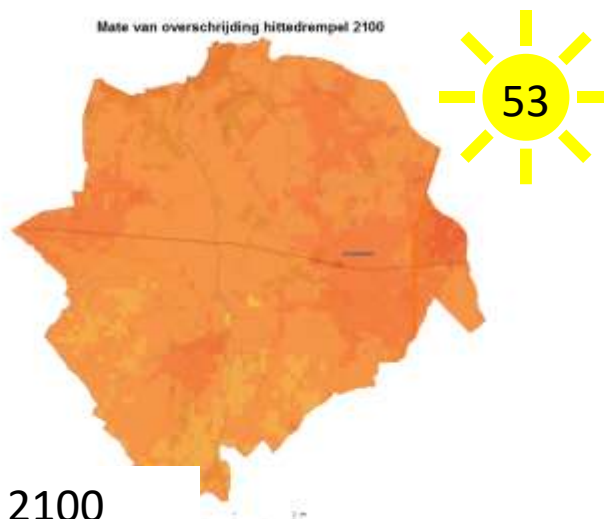
2030

Mate van overschrijding hittedrempel 2050

2050

Mate van overschrijding hittedrempel 2100

2100

Spreiding hittestress

- **2030:** overschrijding drempelwaarde Londerzeel-kern, Sint-Jozef, Malderen, Steenhuffel
- **2050:** overall ruim 2x; in kern Londerzeel tot 3x
- **2100:** bijna overall tot > 6x overschrijding hittedrempel

Aantal hittegolfdagen per jaar

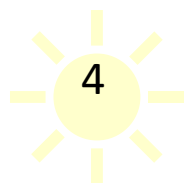

Mate van overschrijding hittedrempel

- tot drempelwaarde
- tot 2x drempelwaarde
- tot 3x drempelwaarde
- tot 4x drempelwaarde
- tot 5x drempelwaarde
- tot 6x drempelwaarde
- tot 7x drempelwaarde
- tot 8x drempelwaarde
- tot 9x drempelwaarde
- > 9x drempelwaarde

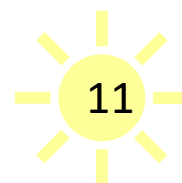
* Spreiding hittestress Merchtem

Mate van overschrijding hittedrempel huidig klimaat

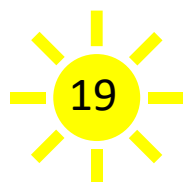
2017

Mate van overschrijding hittedrempel 2030

2030

Mate van overschrijding hittedrempel 2050

2050

Mate van overschrijding hittedrempel 2100

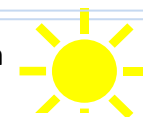

2100

Spreiding hittestress: overschrijding drempelwaarde

- **2030:**
  - woonkernen (Meise, Wolvertem, Sint-Brixius-Rode, Potaarde)
  - industrieterrein
- **2050:**
  - **overall** ruim 2x
  - industrieterrein en Potaarde 3x
- **2100:** bijna overall tot > 6x

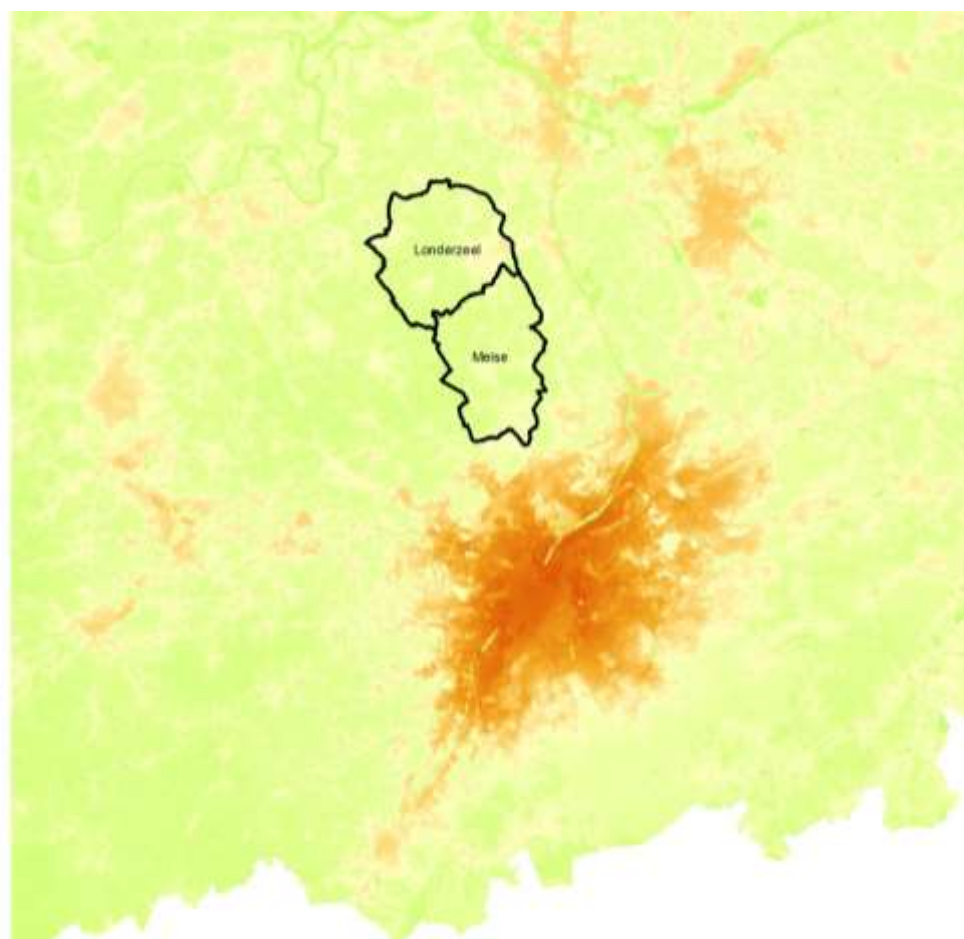
Aantal hittegolfdagen
per jaar

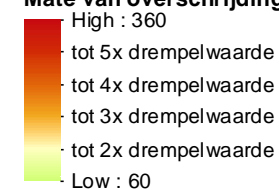
Mate van overschrijding hittedrempel

- tot drempelwaarde
- tot 2x drempelwaarde
- tot 3x drempelwaarde
- tot 4x drempelwaarde
- tot 5x drempelwaarde
- tot 6x drempelwaarde
- tot 7x drempelwaarde
- tot 8x drempelwaarde
- tot 9x drempelwaarde
- > 9x drempelwaarde

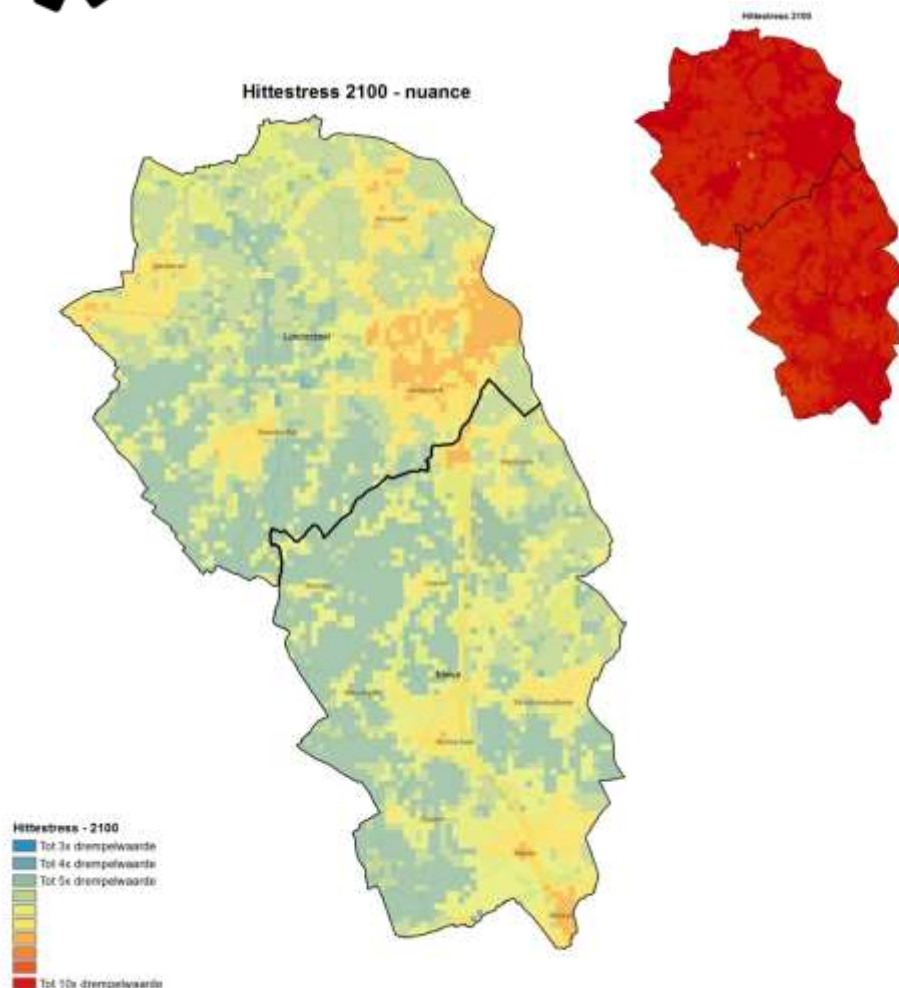
* Mate overschrijding hittedrempel (2050)

Mate van overschrijding hittedrempel .

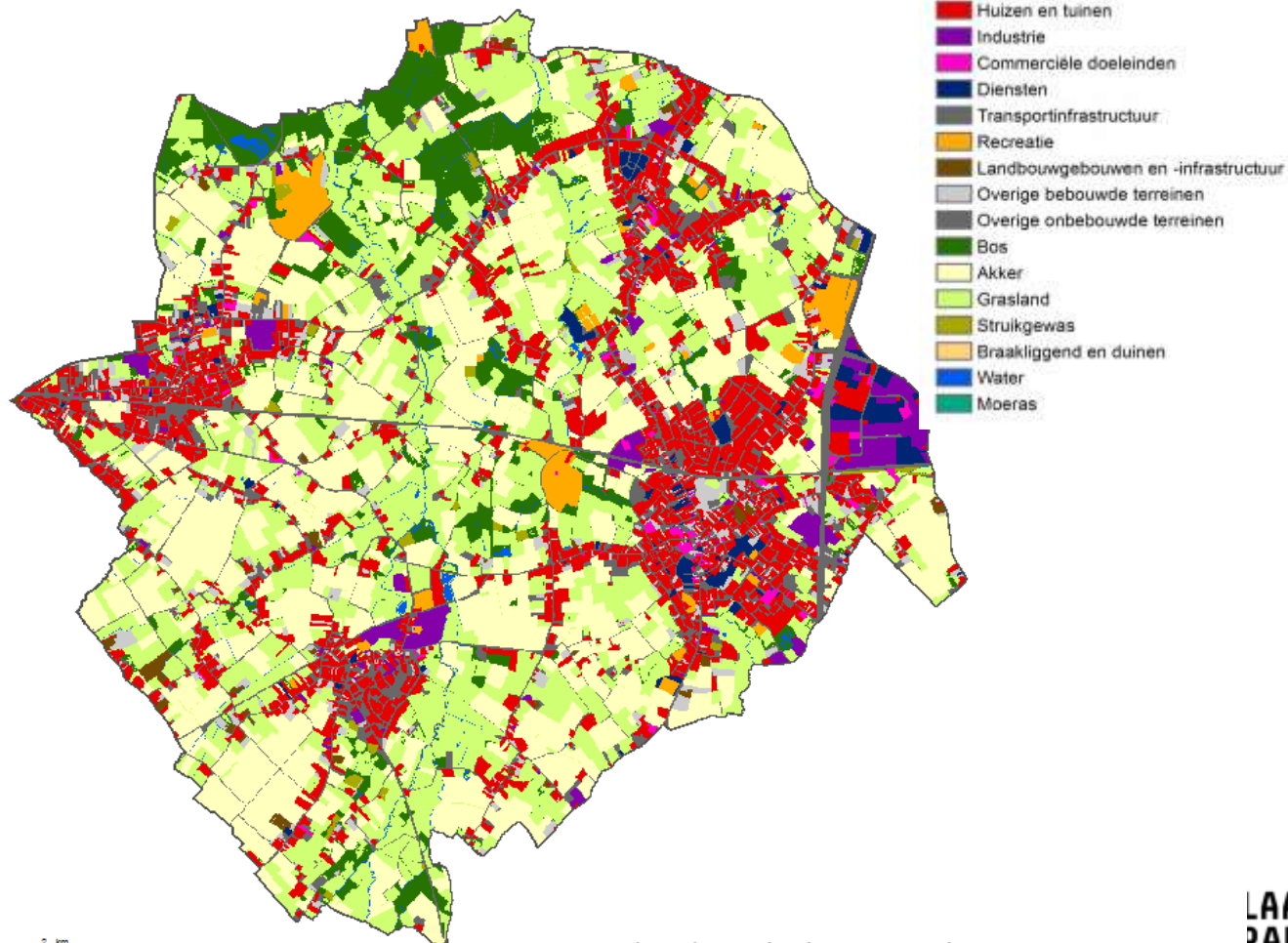
* Hittestress 2100 - detail

- Meer nuance in het beeld
- **Londerzeel:**
  - industrieterrein
  - Kernen Londerzeel, Steenhuffel, Malderen, Sint-Jozef
  - (Steen)wegen
- **Meise**
  - Industrieterrein
  - A12, Zuidelijke rand
  - Kernen: Meise, Sint-Brixius-Rode, Wolvertem
  - Wegen en lintbebouwing

* Landgebruik Londerzeel

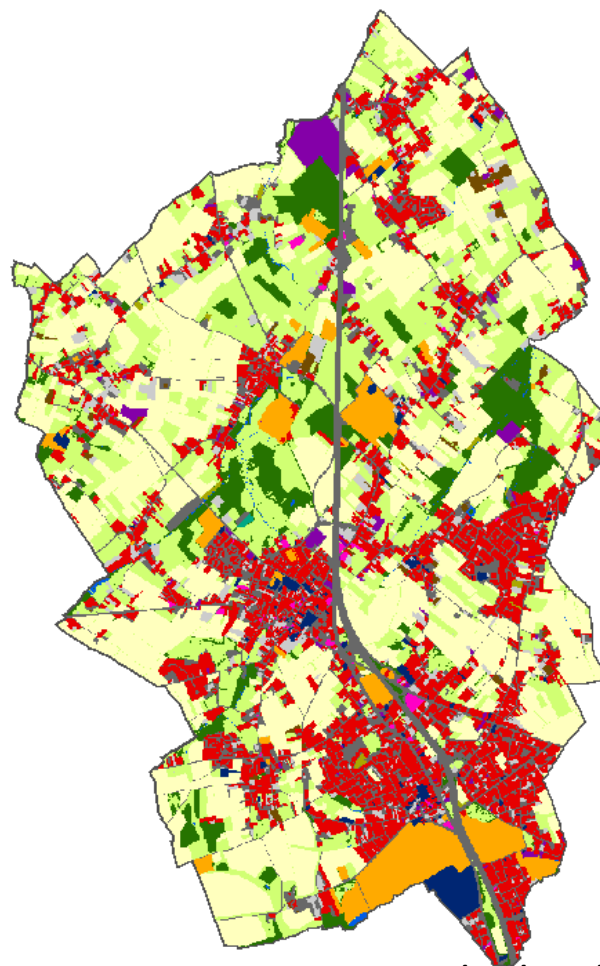
Landgebruik Londerzeel

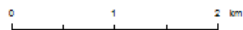
Landgebruiksbestand 2016

* Landgebruik Meise

Landgebruik Meise

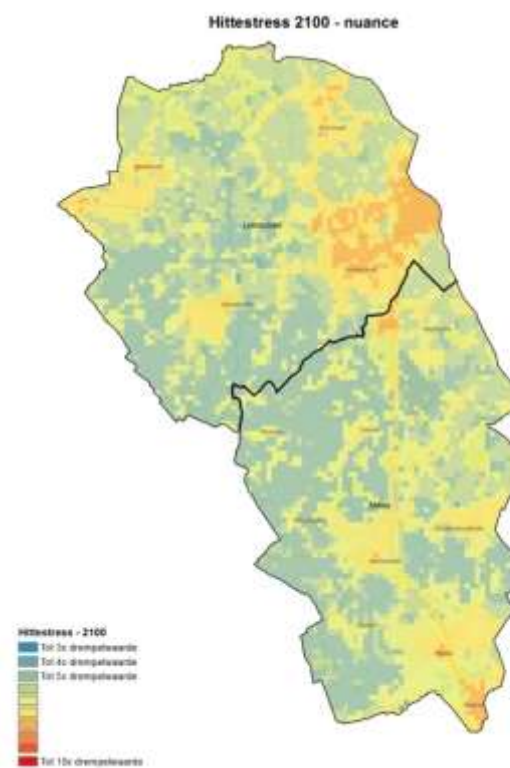

- Huizen en tuinen
- Industrie
- Commerciële doeleinden
- Diensten
- Transportinfrastructuur
- Recreatie
- Landbouwgebouwen en -infrastructuur
- Overige bebouwde terreinen
- Overige onbebouwde terreinen
- Bos
- Akker
- Grasland
- Struikgewas
- Braakliggend en duinen
- Water
- Moeras

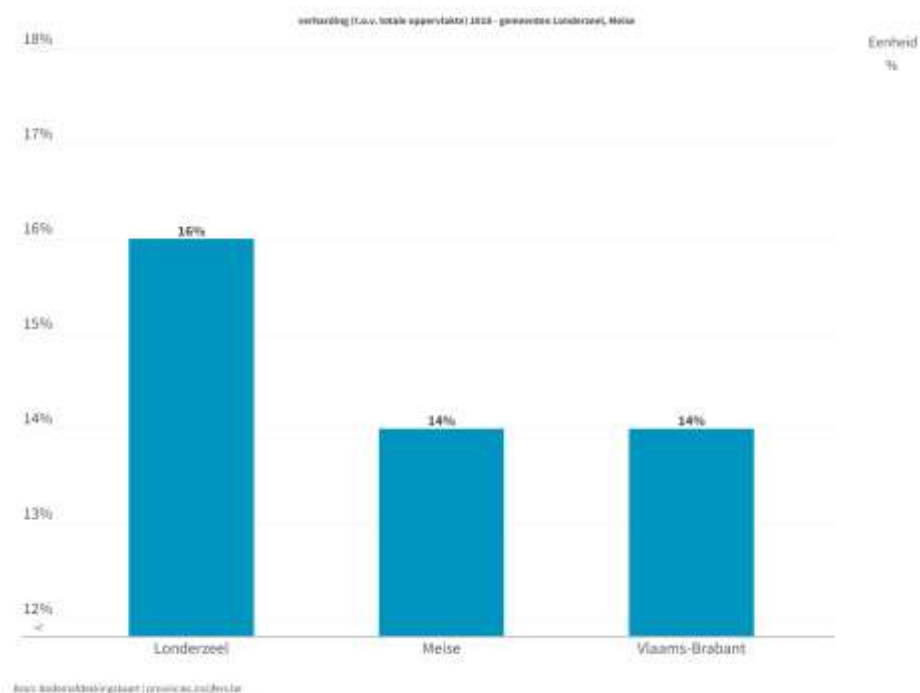
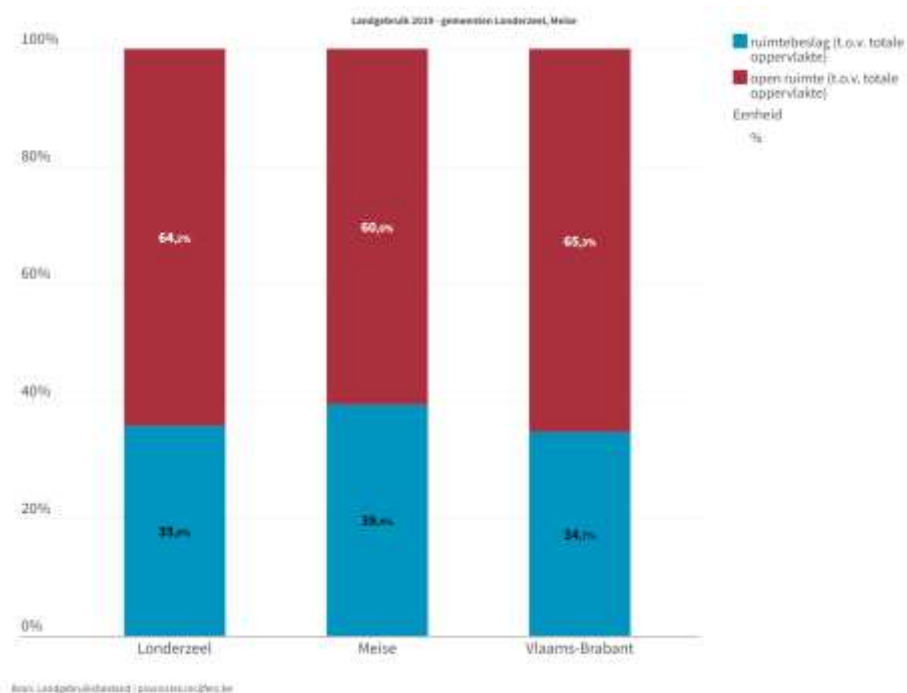
Landgebruiksbestand 2016

* Ruimtebeslag en bodemafdekking

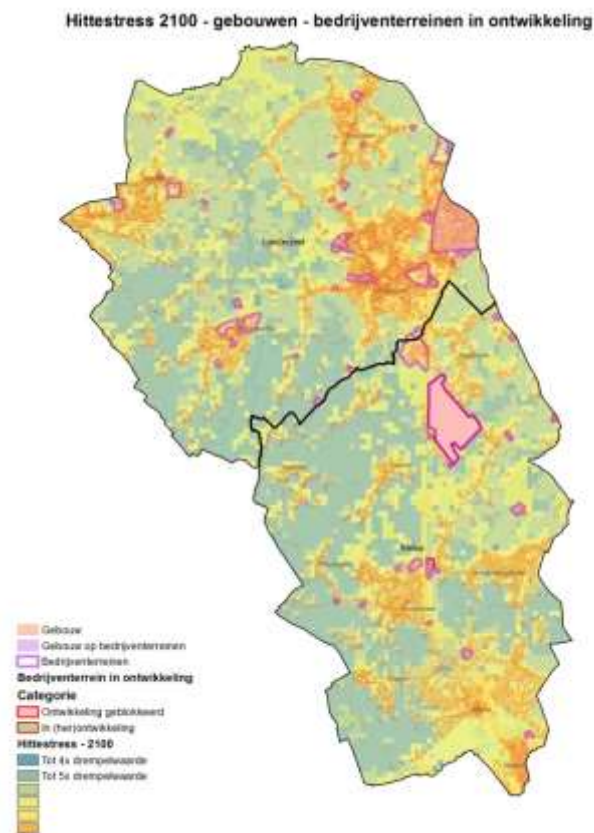
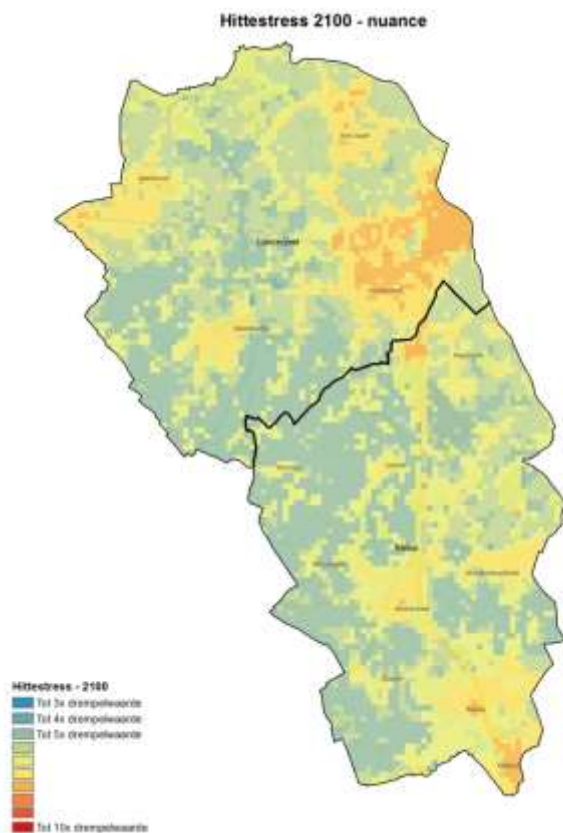

* Ruimtebeslag en bodemafdekking

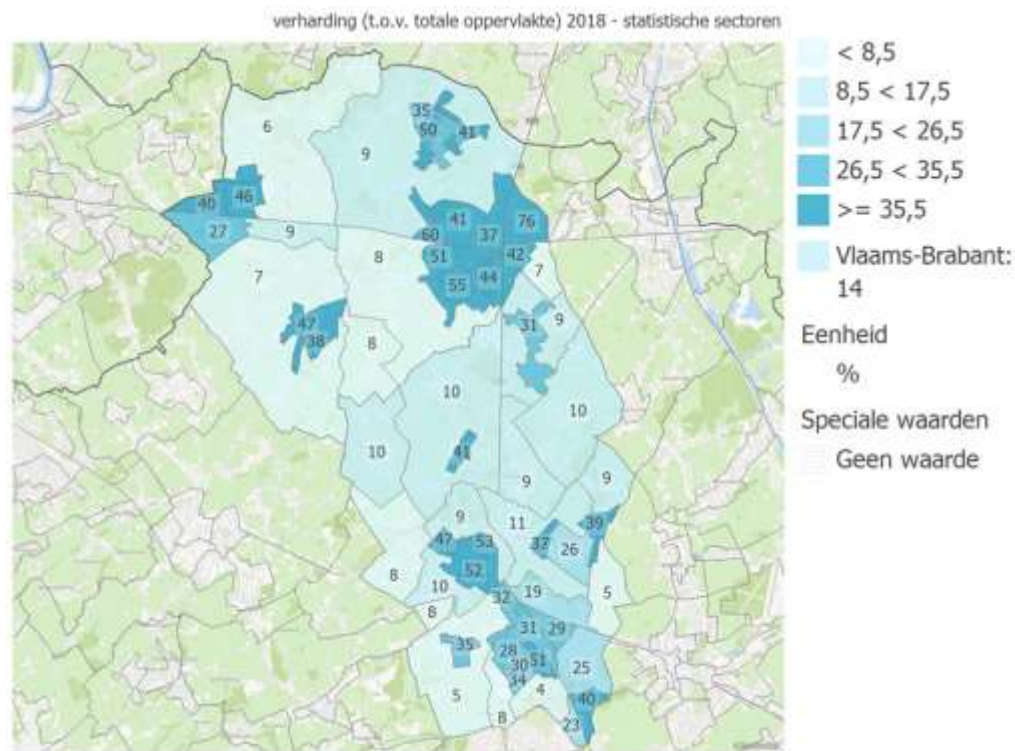
- **Londerzeel:**
  - ruimtebeslag van 35% (vergelijkbaar met VBR)
  - Hogere verhardingsgraad (16% t.o.v. 14% VBR)
- **Meise:**
  - Hoger ruimtebeslag (39%, maar ook plantentuin beschouwd als ruimtebeslag)
  - Verhardingsgraad vergelijkbaar met VBR (14%)

* Hittestress vs. Bebouwing

- Belang bedrijventerreinen én open ruimte (Industrieterrein Westrode)
- Rand met Brussel – hoger risico (bebouwing, wegen)
- Kernen

* Verharding 2018

Bron: Bodemafdeckingskaart | provincies.incijfers.be

Per statistische sector

- % verharding
- Ruimtebeslag, ook per categorie
- Inwoners per ha ruimtebeslag
- Groene ruimte binnen ruimtebeslag

Handvaten voor prioritering

Hitte en hittestress: samenvatting

- **Toename in hittestress:**
  - Aantal hittegolfdagen x3 tegen 2030, x 12 tegen 2100
  - Impact het sterkst in **Londerzeel**
  - Bedrijventerreinen
  - Kernen en lintbebouwing
  - Tegen 2100 overal tot zeer hoge overschrijding drempelwaarde
  - Risico hogere verhardingsgraad bij verdere invulling onbebouwde percelen

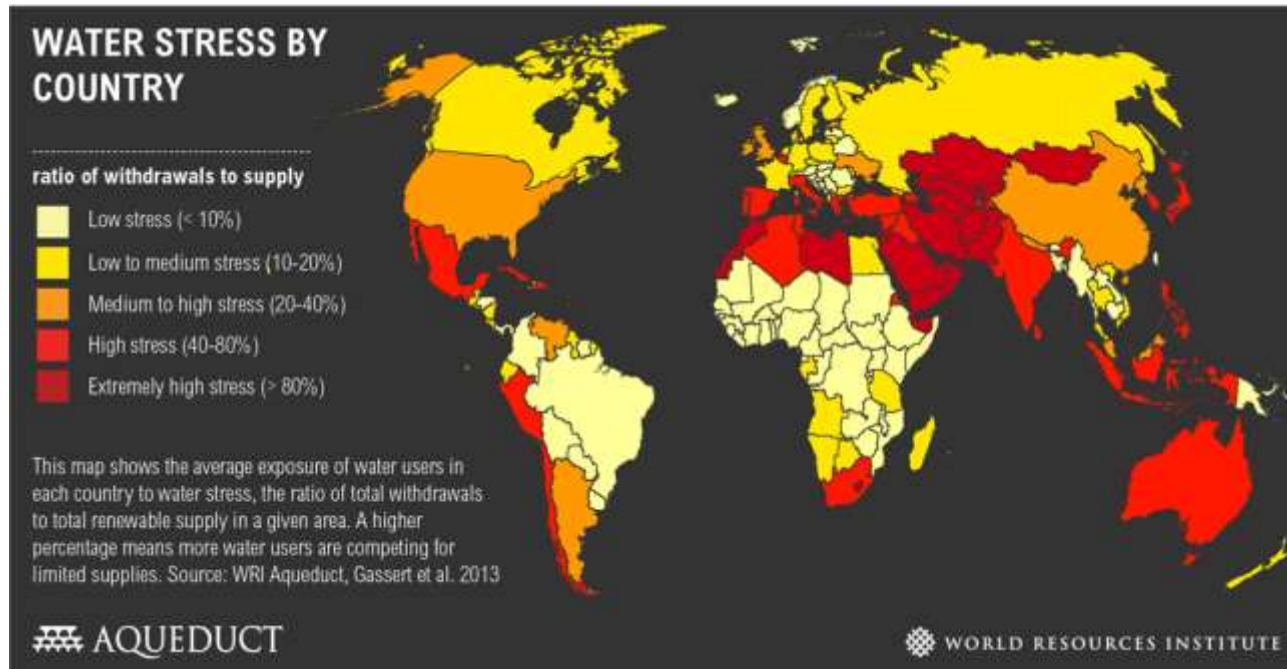
Droogte

**VLAAMS-
BRABANT**

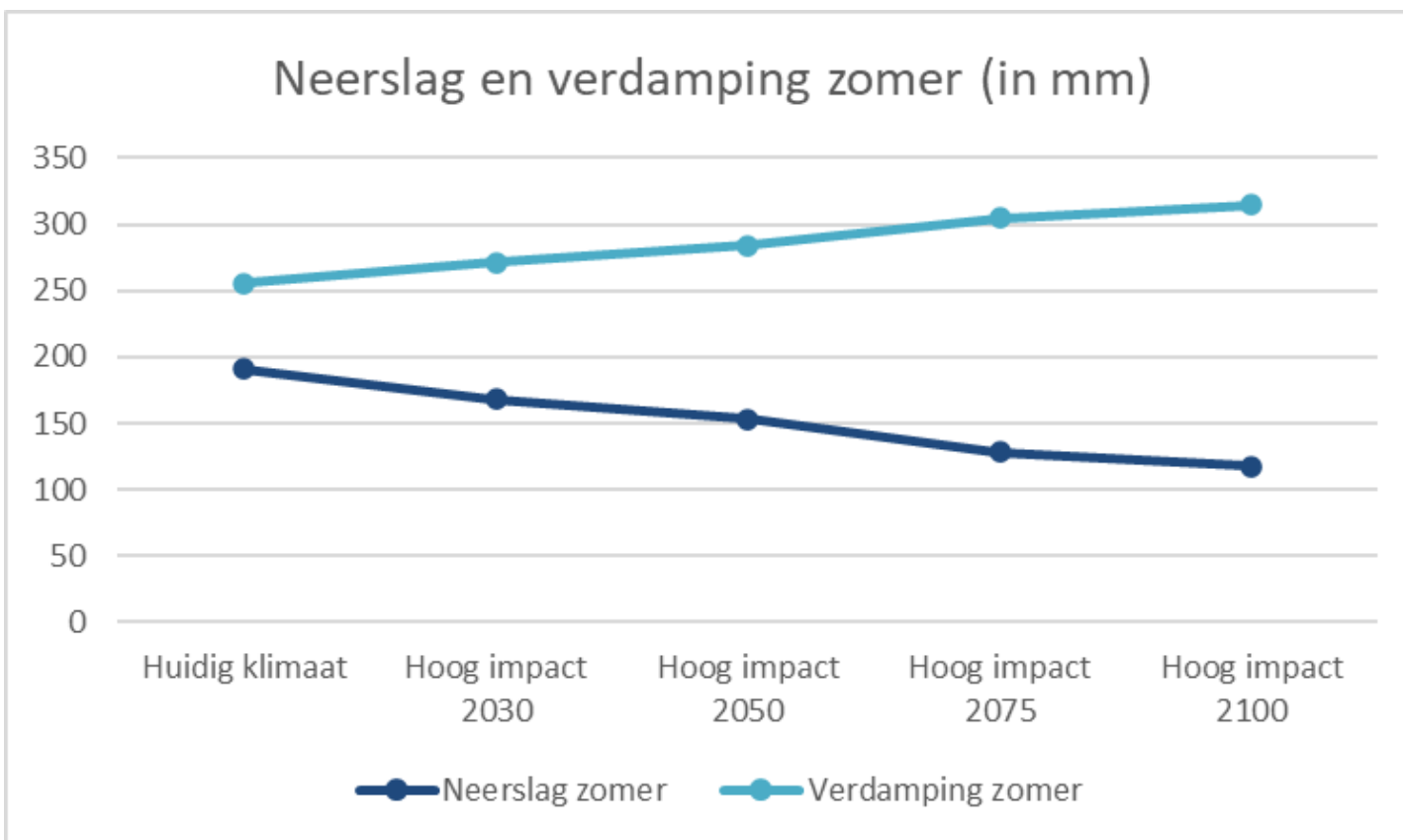
kruispunt van vele werelden

* Droogte

- Vlaanderen heeft zeer lage waterbeschikbaarheid per inwoner (minder dan Spanje, Griekenland)
  - Hoge bevolkingsdichtheid en hoge economische activiteit
  - Relatief beperkte aanwezigheid van oppervlakte- en grondwater
- Fragiel evenwicht - samenspel tussen waterbeschikbaarheid en verdamping

* Droogte en klimaat

Basis: Hoog Impact Scenario voor Londerzeel – www.klimaatportaal.be

Droogte en klimaat

Klimaatscenario's

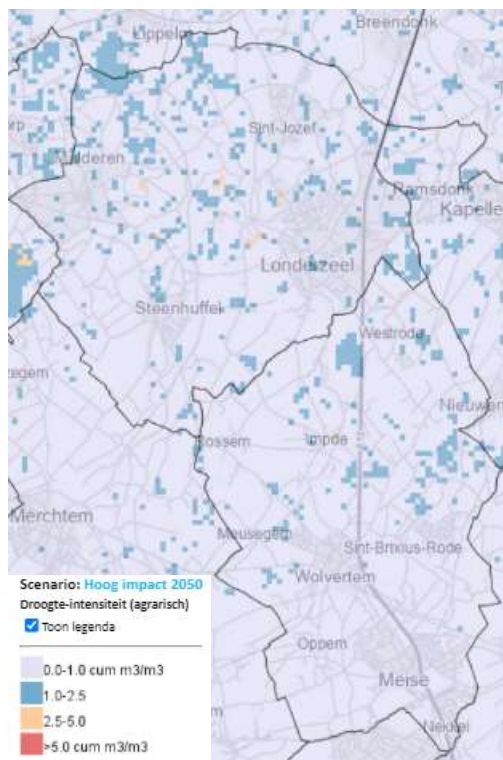
- Door minder zomerneerslag én hogere verdamping: cumulatief neerslagtekort tijdens groeiseizoen kan sterk oplopen
- Droogte zal vaker optreden (tot 10 x)
  - Een droog jaar dat nu eens in de 20 jaar voorkomt, zal eens in de 2 jaar voorkomen (T20 → T2)
  - Een heel extreme droogte (1676, 2018, 2019) heeft een kans om eens in de 4 à 5 jaar voor te komen.
- Extreme droogte kan tot 4 maal langer duren

Impact

- Bodemvocht daalt: schadelijke gevolgen voor natuur en landbouw
- Kleinere riviervalleien gevoeliger voor hydrologische droogte dan grotere
- Afnemende laagwaterdebieten, droogvallende waterlopen en waterbuffers
- Slechtere waterkwaliteit
- Bedreiging drinkwater

* Droogte-intensiteit (agrarisch)

www.klimaatportaal.be

- **Agrarische droogte-intensiteit:**
  - Jaarlijks totaal volumetekort aan bodemvocht onder drempelwaarde waarbij gewassen en vegetatie beginnende droogtestress ondervinden
  - Op meerdere plaatsen verspreid over de gemeente – sterke effecten tegen 2100
- **Hydrologische droogte-intensiteit:**
  - Het jaarlijks totaal volumetekort aan laagwaterdebiet in een waterloop
  - Grote Molenbeek getroffen tegen 2100

Wateroverlast en overstrooming

**VLAAMS-
BRABANT**

kruispunt van vele werelden

Wateroverlast en overstroming

Oorsprong overstroming en wateroverlast

- **Fluviale** overstroming: vanuit waterlopen
- **Pluviale** wateroverlast: wateroverlast door afstroming van hemelwater
  - Link met riolering
  - Link met erosie en modderstromen

Factoren

- Neerslagpatroon
- Waterbeheersing en waterbeheer op waterlopen
- Verharding / riolering / landgebruik

* Wateroverlast en klimaat

Winter: toename fluviale overstromingen

- **Kans** op voorkomen stijgt met factor 5 à 10
- Overstroming wordt **extremer** (max. piekstanden gemiddeld 22 cm hoger)

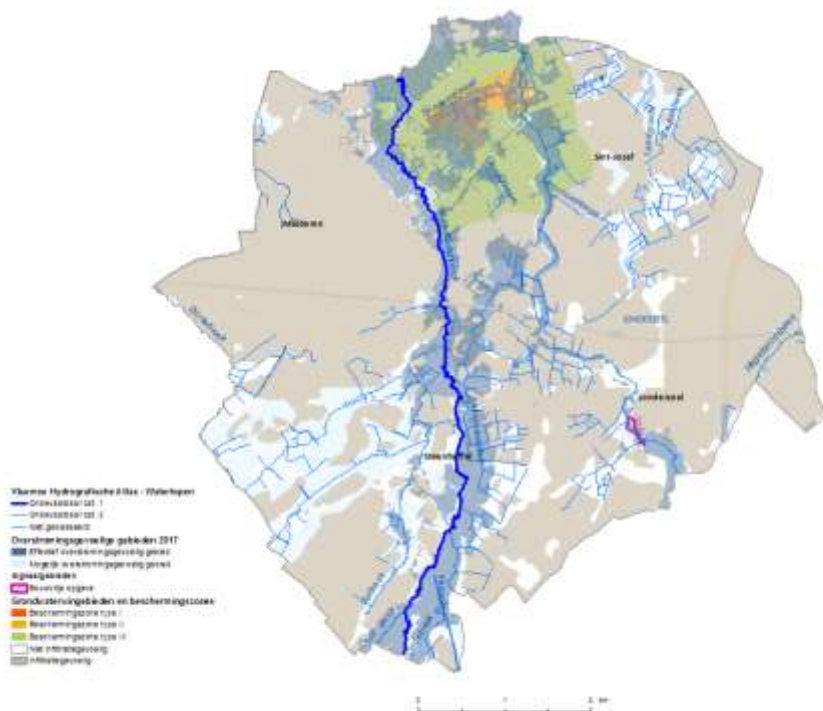
Zomer: extremere buien en onweders:

- Pluviale wateroverlast, erosie, modderstromen
- Kan leiden tot fluviale wateroverlast

Impact klimaatverandering:

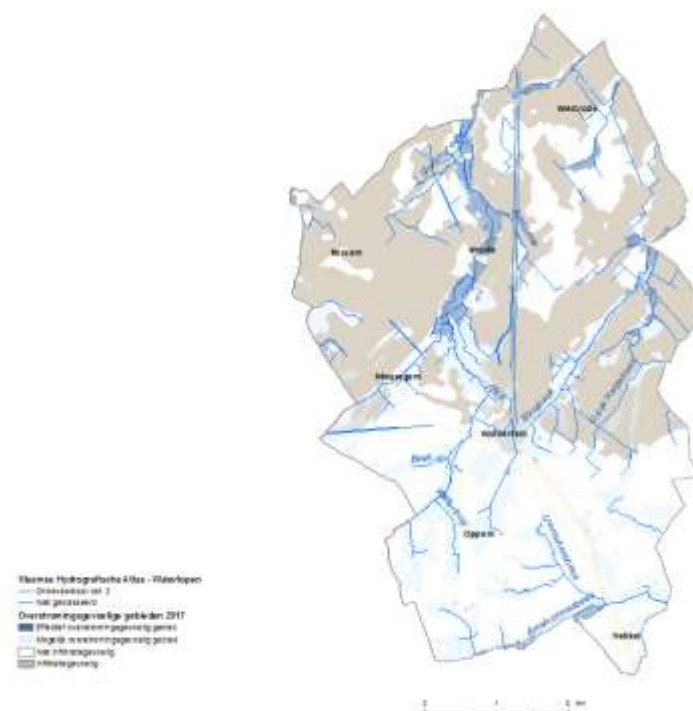
- Nieuwe gebieden overstroombaar
- Bijkomende gebouwen of kwetsbare instellingen bedreigd

✱ Water

Londerzeel waterrijk en zeer kwetsbaar

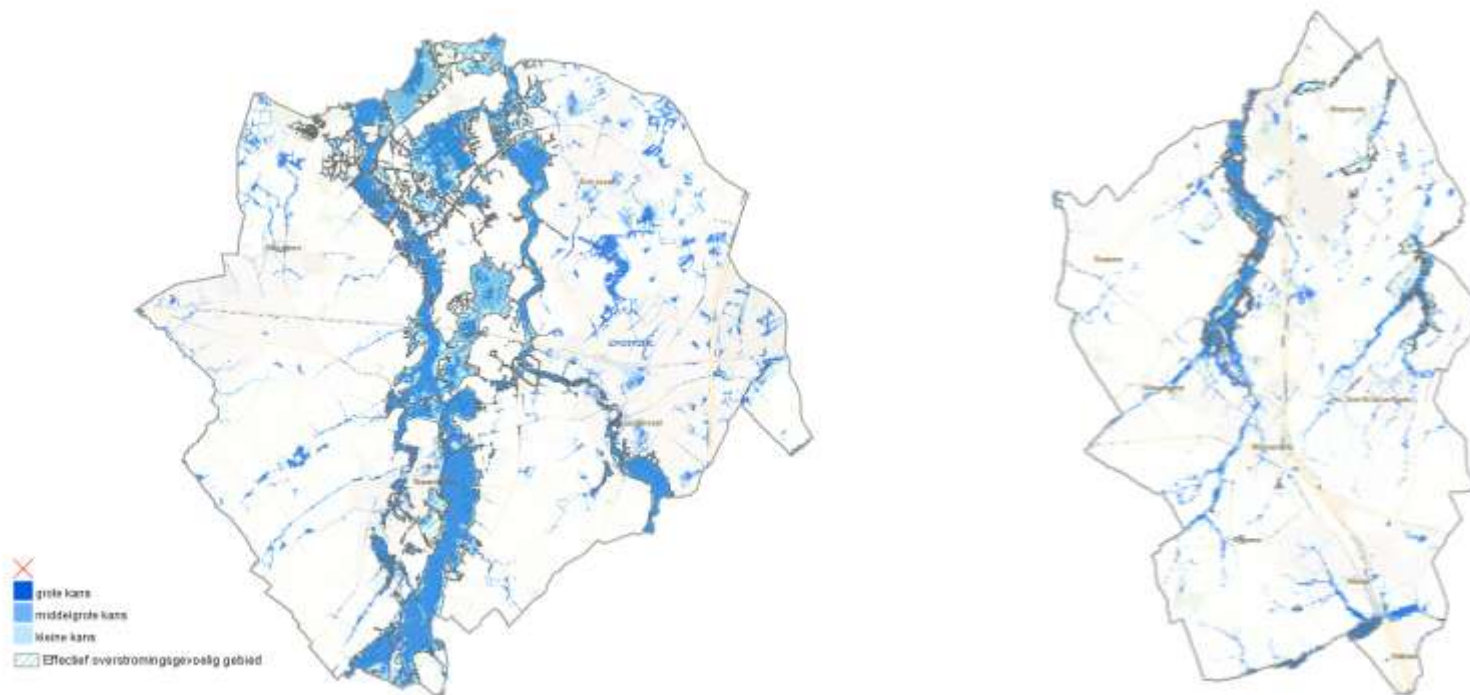
- Grote Molenbeek – Kleine Molenbeek
- 15,9% **effectief overstromingsgevoelig gebied** –
- 12,2% van huishoudens in of bij effectief overstromingsgevoelig gebied
- Grondwaterwingsgebied
- Signaalgebied

Meise kwetsbaar Noorden

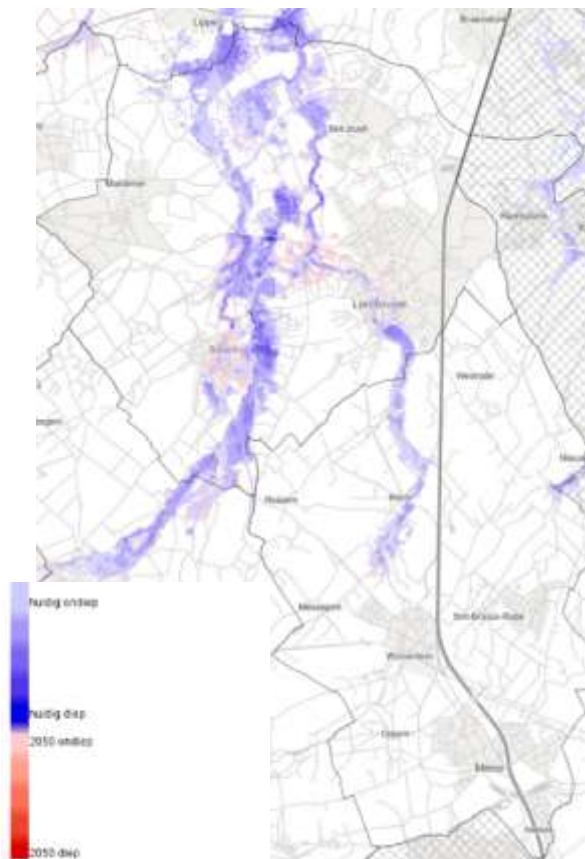
- Grote Molenbeek
- 3,6% **effectief overstromingsgevoelig gebied**
- 4,2% van huishoudens in of bij effectief overstromingsgevoelig gebied

* Pluviale wateroverlast 2050 - watertoets

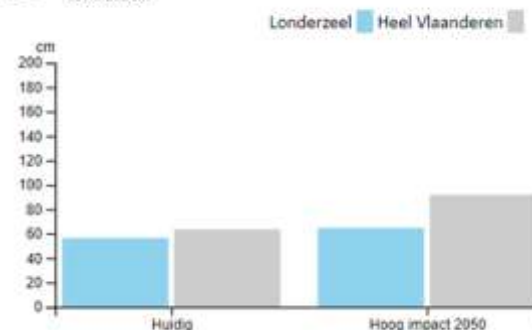

- Sterke toename pluviale wateroverlast verwacht tegen 2050
  - Grote kans = kans van 1 keer om de 10 jaar
  - Middelgrote kans = kans van 1 keer om de 100 jaar
  - Kleine kans = kans van 1 keer om de 1000 jaar
- In Londerzeel: Huidig effectief overstromingsgevoelig gebied dekt toekomstige wateroverlast al grotendeels, maar niet in Londerzeel-Centrum en Sint-Jozef
- In Meise: meerdere plaatsen met relatief grote kans getroffen door intense buien, nog niet ondervangen door watertoets

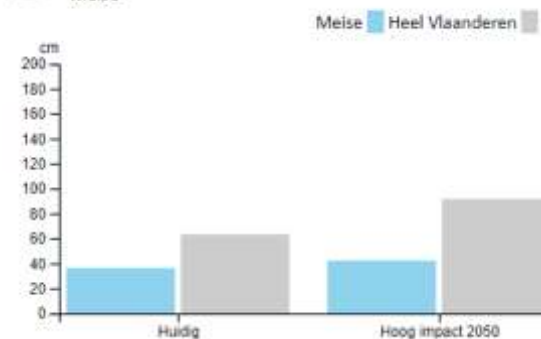
* Aangroei overstrooming (fluviaal) – 2050

Gemiddelde van de maximale waterdiepte bij overstrooming Londerzeel

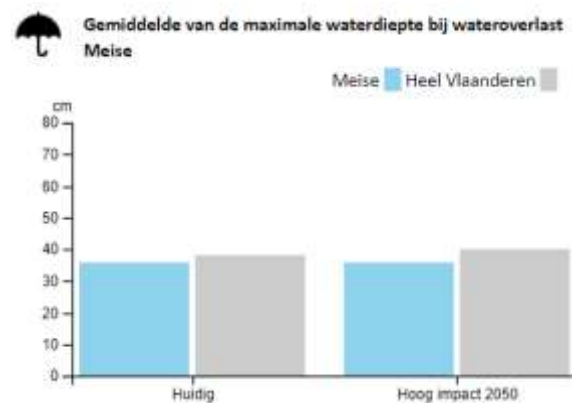
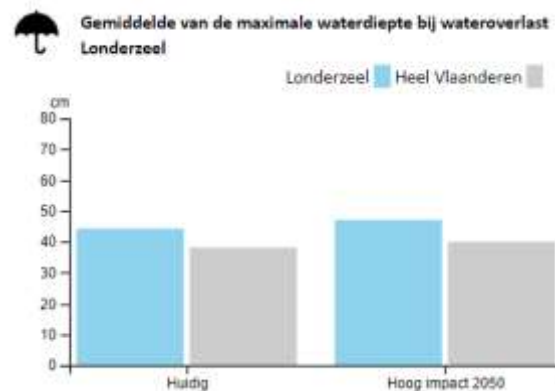
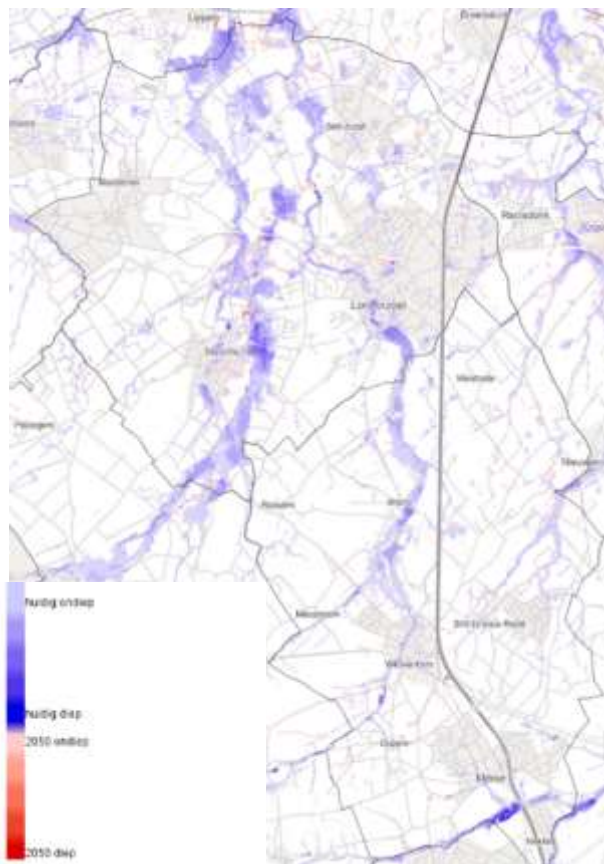

Gemiddelde van de maximale waterdiepte bij overstrooming Meise

- **Fluviale wateroverlast** hoofdzakelijk **groot effect in Londerzeel** (toevoer water van Merchtem en Meise)
  - Vooral toename oppervlakte vallei Grote Molenbeek, Kleine Molenbeek; onder meer Steenhuffel
  - Max. overstroomingsdiepte beperkte toename en lager dan Vlaanderen (+ 14% - van 57 naar 65 cm)
- **Effect in Meise beperkter (Molenbeekvallei)** en neemt ook niet sterk toe
  - Beperkte toename oppervlakte
  - Max. waterdiepte bij overstrooming neemt toe met 14% tot 42cm (maar stuk lager dan VL)

* Aangroei wateroverlast (pluviaal) – 2050

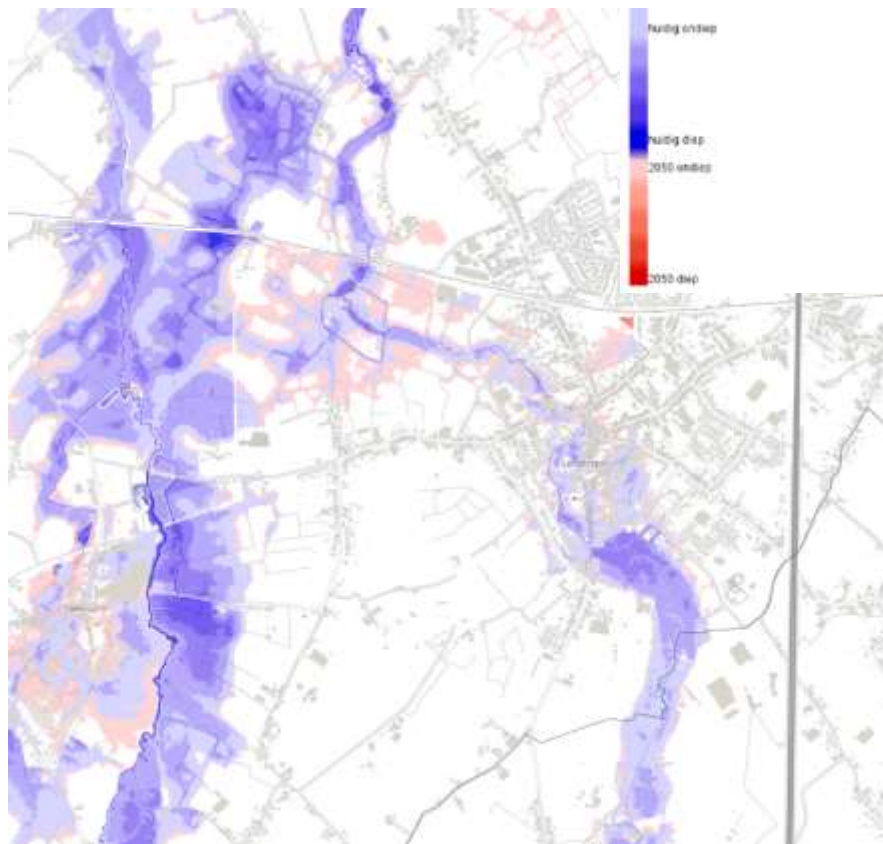

Wateroverlast door intense buien (pluviaal)

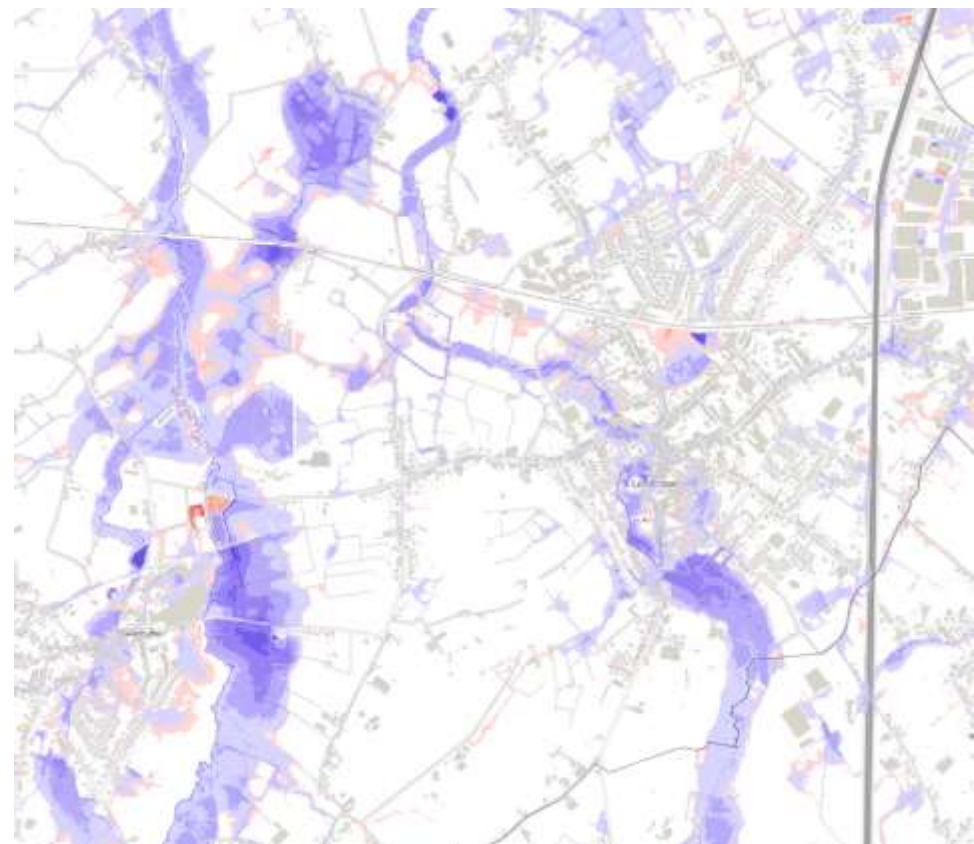
- In huidig klimaat wateroverlast op veel plaatsen in Londerzeel én Meise
- Tegen 2050 sterke toename in de dalen (voornamelijk Londerzeel) + verspreid over volledige grondgebied in de kernen en bebouwde omgeving Londerzeel én Meise
- Max. waterdiepte hoger dan gemiddeld in **Londerzeel** en neemt nog toe (van 44 naar 47cm); stabiel in Meise (36cm)

* Londerzeel - Steenhuffel

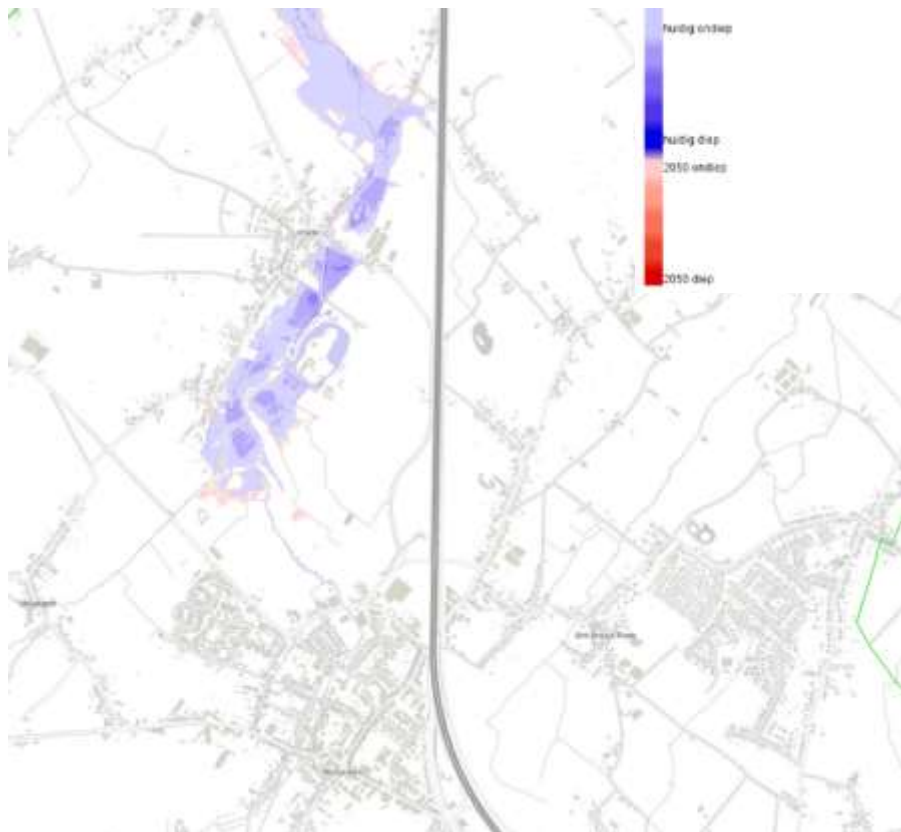

Aangroei gebied fluviale overstrooming

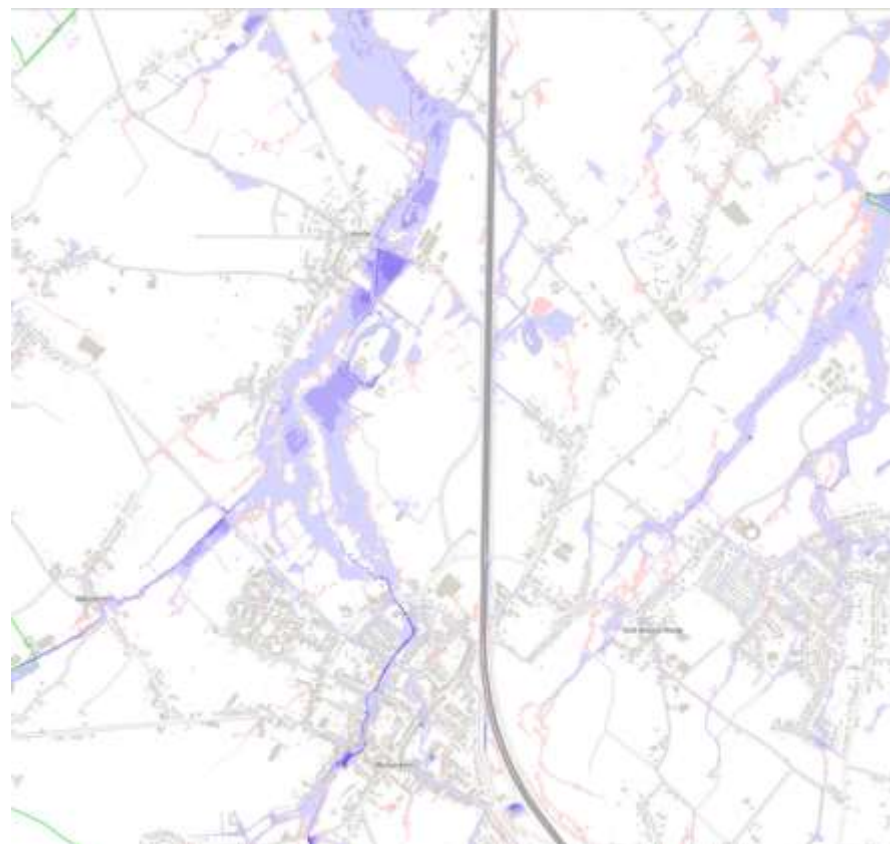

Aangroei gebied pluviale wateroverlast

* Meise: Wolvertem, Imde

Aangroei gebied fluviale overstrooming

Aangroei gebied pluviale wateroverlast

Wateroverlast en overstrooming: samenvatting

- **Meise:**
  - Momenteel **bepert gevoelig voor fluviale overstrooming** – voornamelijk in het noorden van de gemeente - Molenbeekvallei
  - Wél nu al gevoelig voor **pluviale wateroverlast** en neemt nog toe
  - Potentieel meer oppervlakte overstroomd
- **Londerzeel:**
  - In het huidig klimaat is **effect fluviale overstrooming** al behoorlijk **groot**
  - Valleien Kleine en Grote Molenbeek , Steenhuffel, Londerzeel
  - Tegen 2050:
    - sterke uitbreiding oppervlakte fluviale overstrooming
    - Nog sterkere toename pluviale overstrooming
- Effectief overstroombaar gebied (watertoets) omvat potentiële overstroombare gebieden al deels, maar niet overal

Gecontroleerde overstromingsgebieden in de vallei van de Grote en de Kleine Molenbeek

Gevolgen

Risico's en kwetsbaarheden

Risico's en kwetsbaarheden

In RKA: gevolgen voor verschillende sectoren

Gevolgen voor een aantal belangrijke sectoren

- Bevolking en bebouwing
- Kwetsbare personen en instellingen
- Natuur
- Landbouw
- Water
- Andere

Gevolgen bevolking

**VLAAMS-
BRABANT**

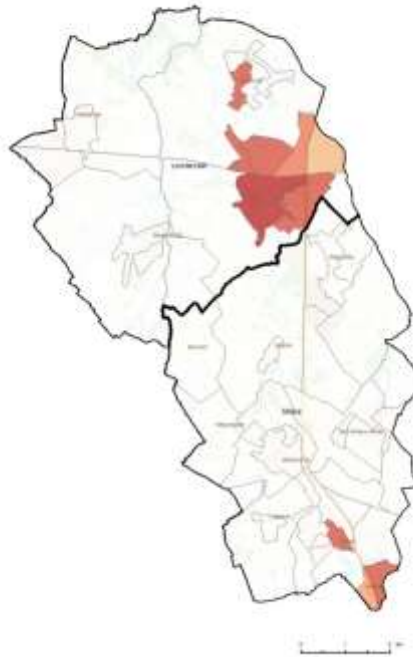
kruispunt van vele werelden

* Kwetsbare personen - hitte

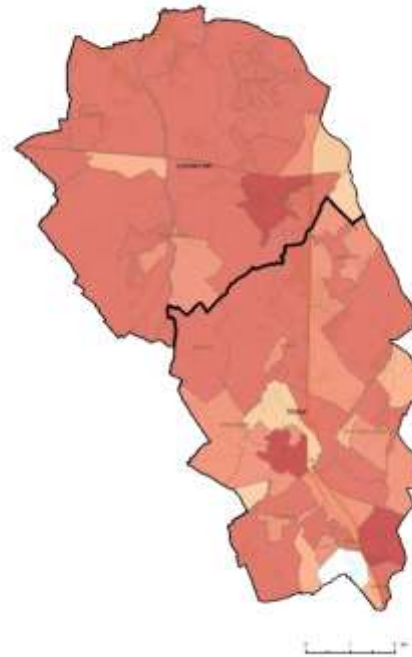
Personen blootgesteld aan overmatige hitte - huidige klimaat

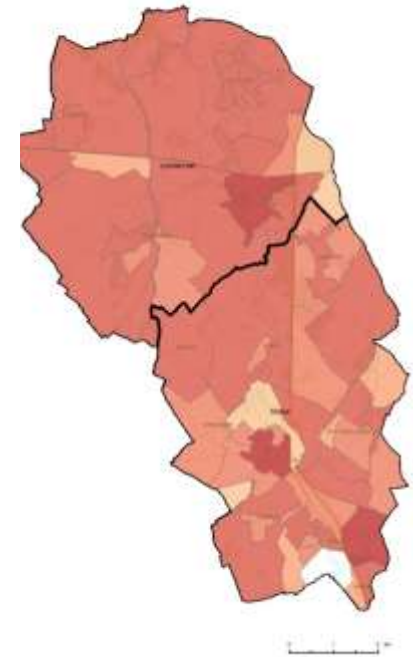
Personen blootgesteld aan overmatige hitte - 2030

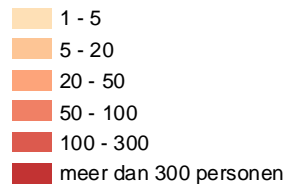
Personen blootgesteld aan overmatige hitte - 2050

Personen blootgesteld aan overmatige hitte - 2100

Personen blootgesteld aan overmatige hitte

- Eerste getroffen:

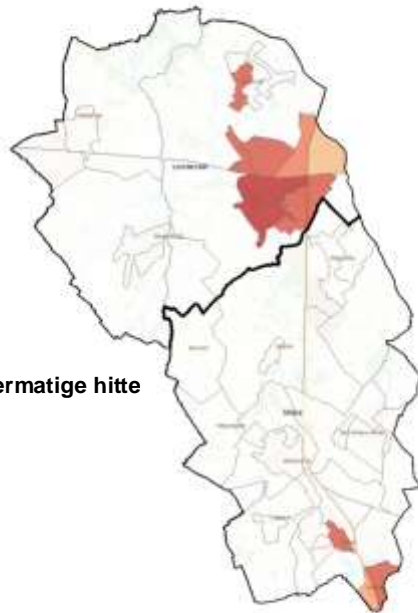
  - Londerzeel-Centrum en Sint-Jozef
  - Meise-Centrum; Zuiden Meise: Potaarde/Boekhout

- Vanaf 2050: overal; ook Wolvertem en Molenkouter

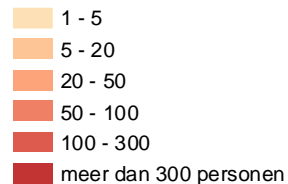

* Hittekwaetsbaarheid (VITO/LOGO)

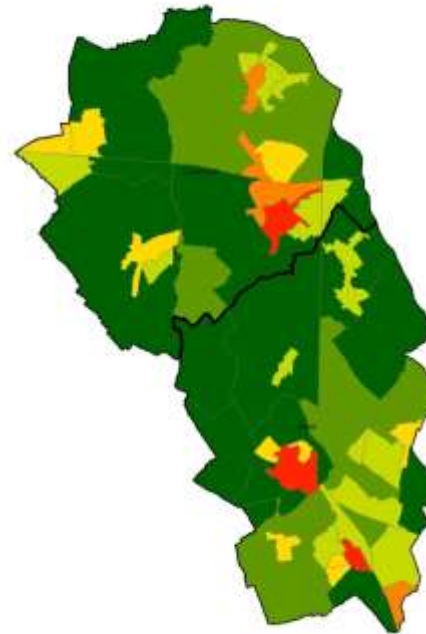
Personen blootgesteld aan overmatige hitte - 2030

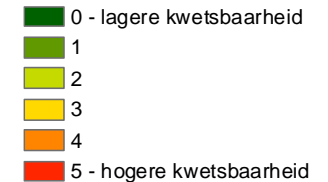
Personen blootgesteld aan overmatige hitte

Hittekwaetsbaarheid 2017 (VITO / LOGO)

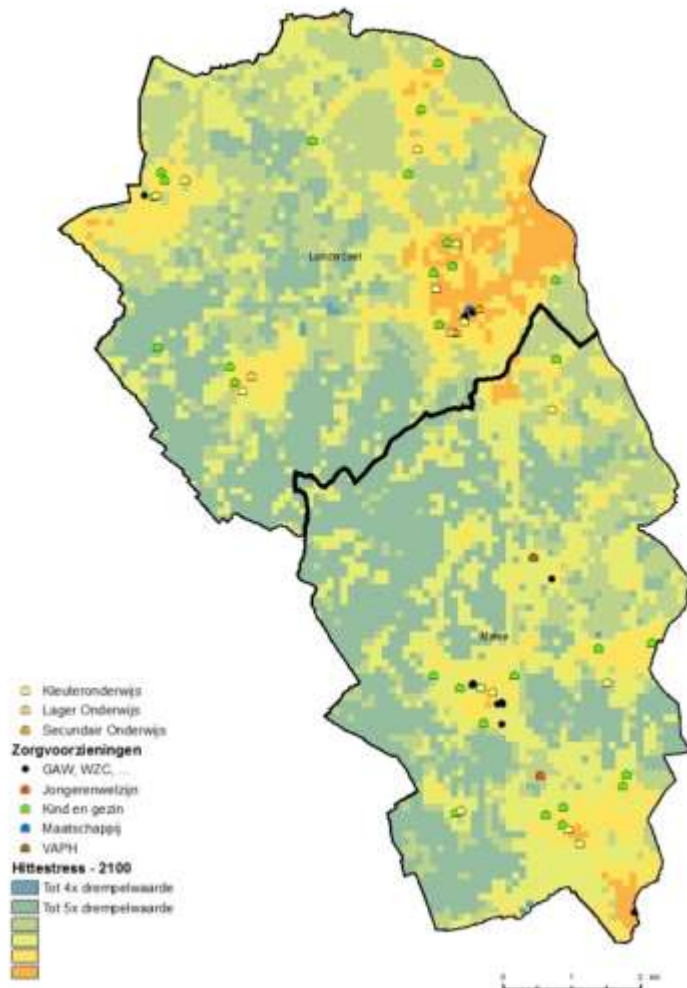
Hittekwaetsbaarheid

- LOGO maakte **hittekwaetsbaarheidskaarten** op basis van meer paramaters voor kwetsbaarheid (o.a. leeftijd, inkomen, woning, toegankelijk buurtgroen, ...) → extra input voor prioritering
- Op korte termijn: ook aandacht voor kwetsbare personen **Wolvertem-centrum**

* Kwetsbare instellingen en hittestress

Kwetsbare instellingen en hittestress

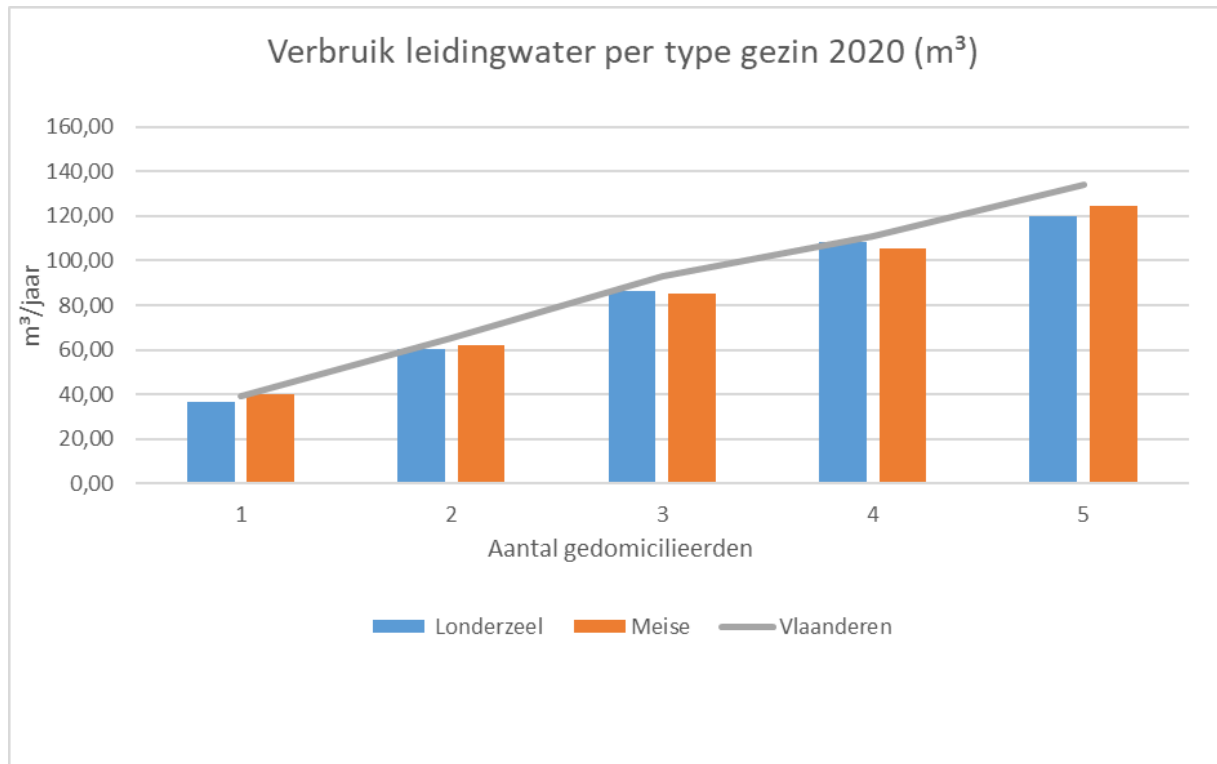

- Kwetsbare instellingen hoofdzakelijk in kernen
- Voor alle instellingen impact zeer groot
- Grootste impact Londerzeel

Bevolking en droogte

Leidingwater

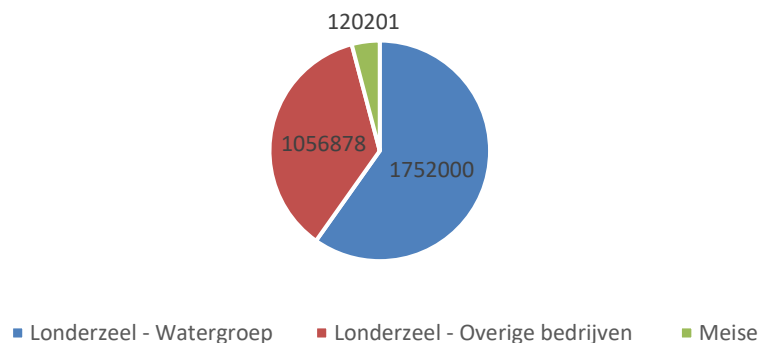

* Bevolking en droogte

Grondwatergebruik

		Londerzeel	Meise	Vlaams-Brabant
Huishoudens	Gekende huishoudelijke putgebruikers	246	298	
	Niet-aansluitbare huishoudelijke putgebruikers	6	21	
	Gekende putwatergebruikers t.o.v. 1000 huishoudens	32	39	11
Bedrijven	Aantal vergunningen grondwater bedrijven	54	31	
	Totaal vergund jaardebiet (m ³ /jaar)	2.808.878	120.201	

Vergund jaardebiet grondwatervergunningen (m³)

Aandeel vergund jaardebiet bedrijven

Londerzeel:

- 62% Watergroep
- 18% Palm
- 11% bouw
- 4% landbouw (40 bedrijven)

Merchtem:

- 60% ijsfabriek
- 25% landbouw (20 bedrijven)

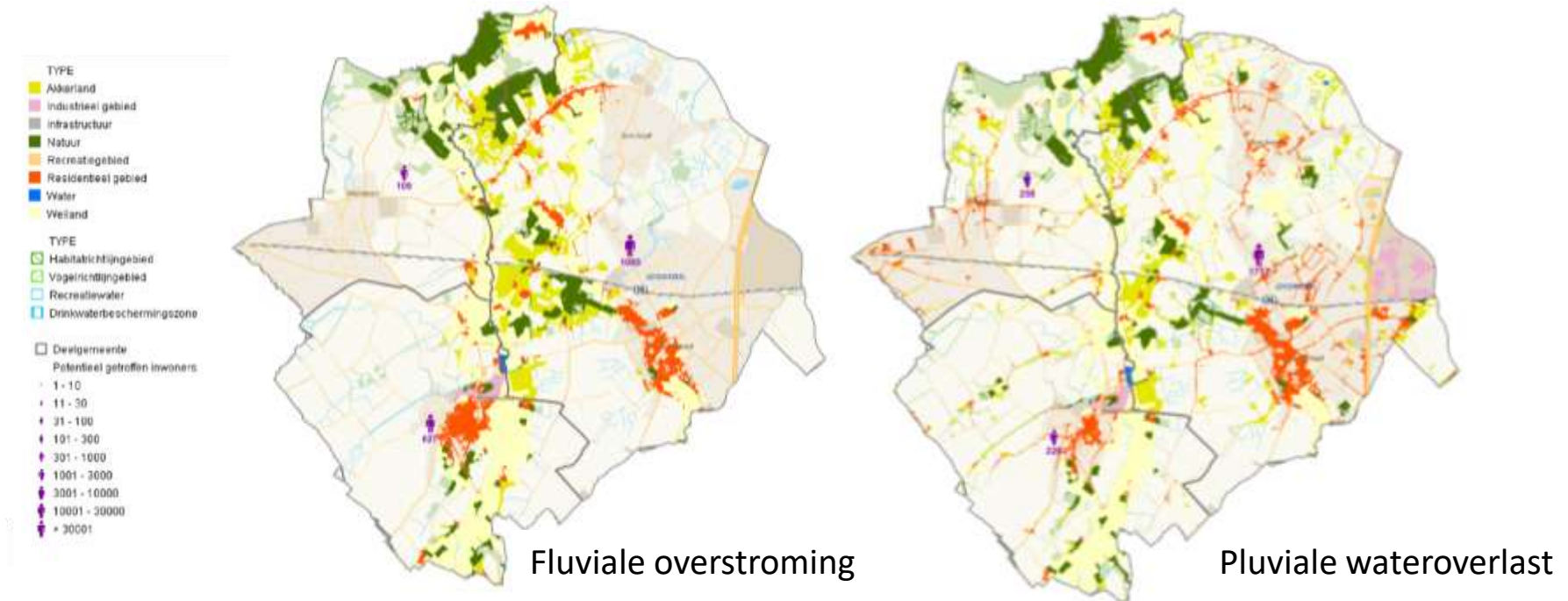
* Bevolking en droogte

- Huishoudelijk **leidingwatergebruik** vergelijkbaar met gemiddeld in VL
  - Gekende **huishoudelijke putwatergebruikers** veel hoger dan gemiddeld in VBR
  - **Grondwatergebruik** door bedrijven en landbouw
    - Zeer hoog in Londerzeel: waterwinning, bedrijven, landbouw
    - In **Meise** rechtstreeks gebruik heel wat lager, maar toch nog steeds 31 bedrijven
- *Aandacht voor grondwater en leidingwater (kwantiteit en kwaliteit)*

Globale overstroomingsrisicokaarten

Londerzeel – 2050

Zowel grote impact door fluviale overstroming (vanuit de beken) als pluviale wateroverlast (intense regenbuien):

- Beekvalleien: veel natuur en landbouw
- Maar ook residentieel en industrieel gebied
  - Deelgemeente Londerzeel (Londerzeel-kern & Sint-Jozef): meest potentieel getroffen inwoners
  - Aantal potentieel getroffen inwoners groter door intense regenbuien dan door wateroverlast
  - *Fluviaal*: voornamelijk geconcentreerd in Steenhuffel, Londerzeel-kern, Maldersesteenweg
  - *Pluviaal*: kernen Steenhuffel, Londerzeel + meer verspreid over volledig grondgebied, ook in Malderen

Globale overstromingsrisicokaarten

Meise – 2050

Fluviale overstroming

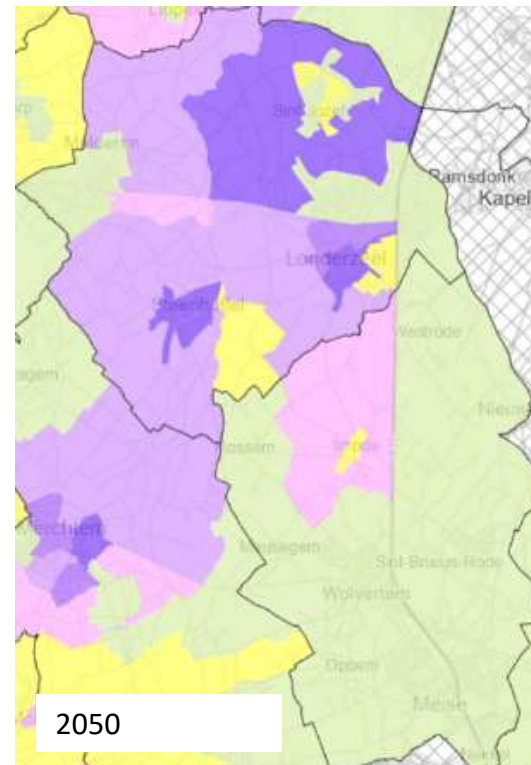
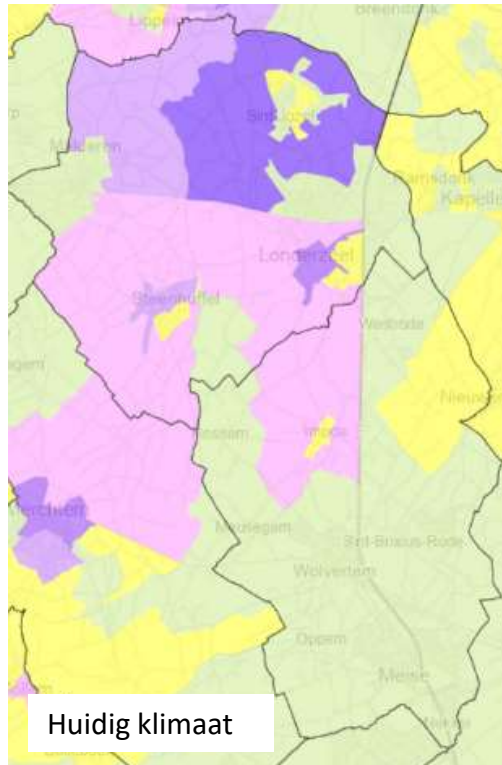
Pluviale wateroverlast

- **Impact fluviale overstroming vanuit de Molenbeek beperkt**
  - Vooral landbouw en natuur; deelgemeente Wolvertem
- **Grotere impact door pluviale wateroverlast (intense buien)**
  - Beekvalleien: Molenbeekvallei + Birrebeek, Grote Heidebeek; Amelvonnesbeek
  - Residentieel gebied
    - Kernen Wolvertem, Sint-Brixius-Rode, Meise
    - Verspreid over volledig grondgebied

* Overstroombare gebouwen

Fluviale overstroming (vanuit waterlopen)

Wateroverlast per statistische sector (gebouwen)

Toon legenda

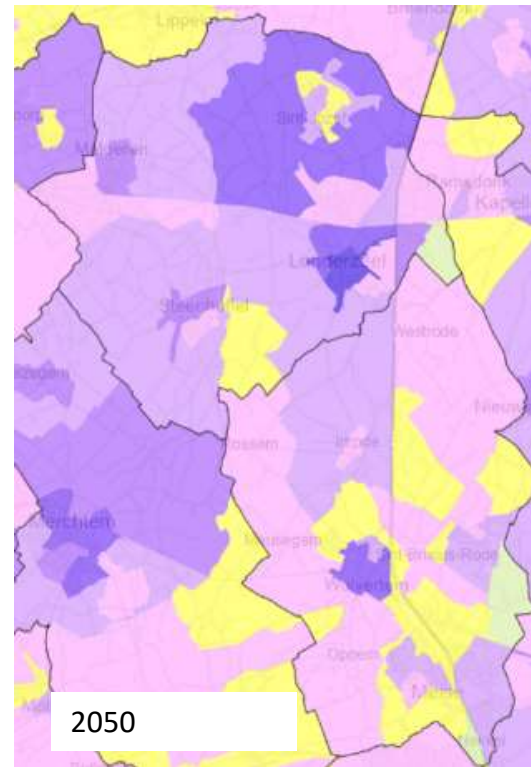
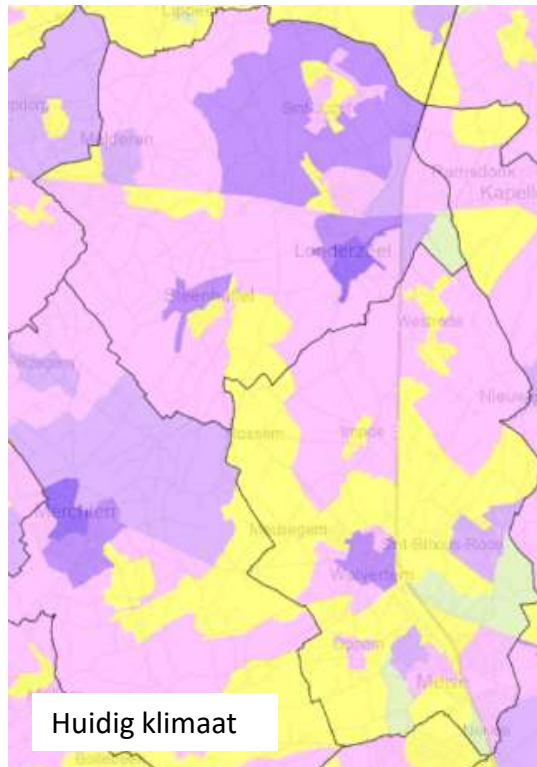
- Huidig klimaat: meest getroffen gebouwen in Londerzeel
- Toekomstig klimaat: meer gebouwen getroffen in Londerzeel; impact in Meise blijft beperkt

Gebouwen met wateroverlast

Pluviale wateroverlast (ten gevolge van intense buien)

Wateroverlast per statistische sector (gebouwen)

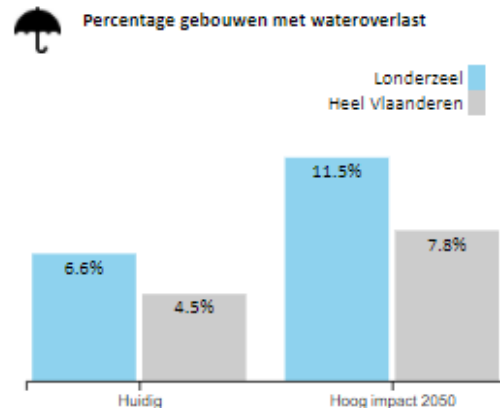
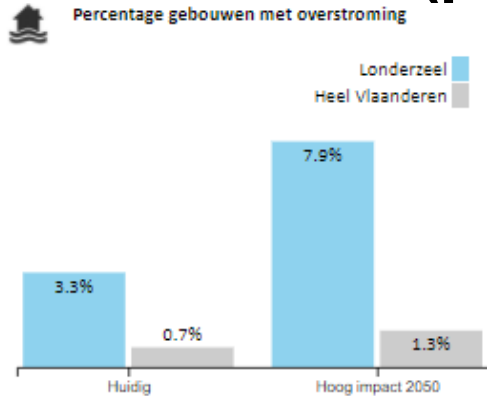
Toon legenda

- Huidig klimaat: meest getroffen gebouwen in Londerzeel, Steenhuffel en Wolvertem
- In 2050: Toename in die kernen + ook in Sint-Jozef

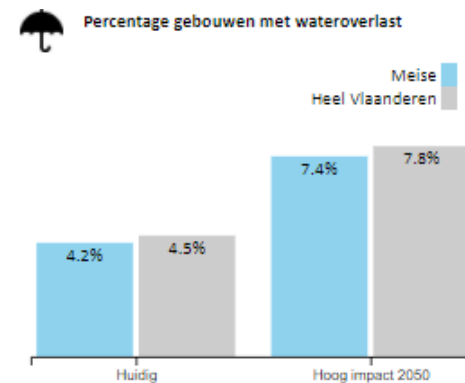
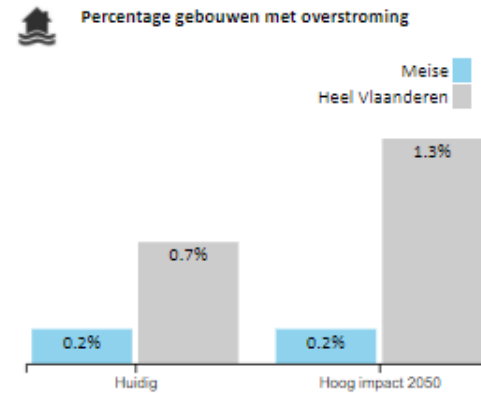

Gebouwen met overstrooming (fluviaal) en wateroverlast (pluviaal)

Londerzeel

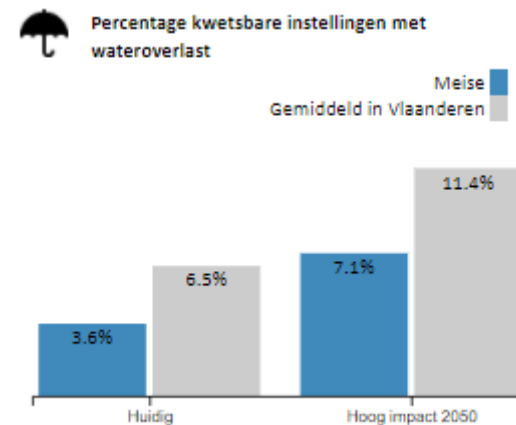
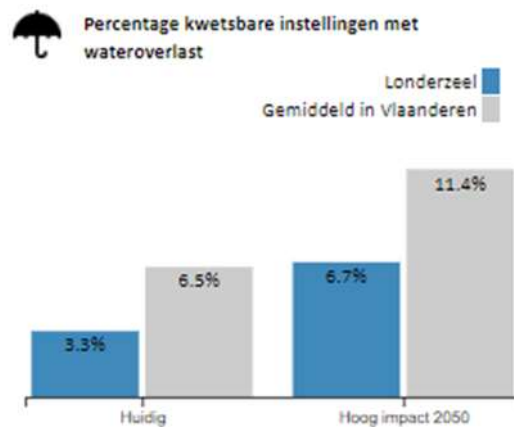
- Hoog aandeel gebouwen getroffen
- Veel hoger dan Vlaanderen
- **Tot 11,2% van gebouwen** potentieel getroffen
- Vooral door **intense buien**

Meise

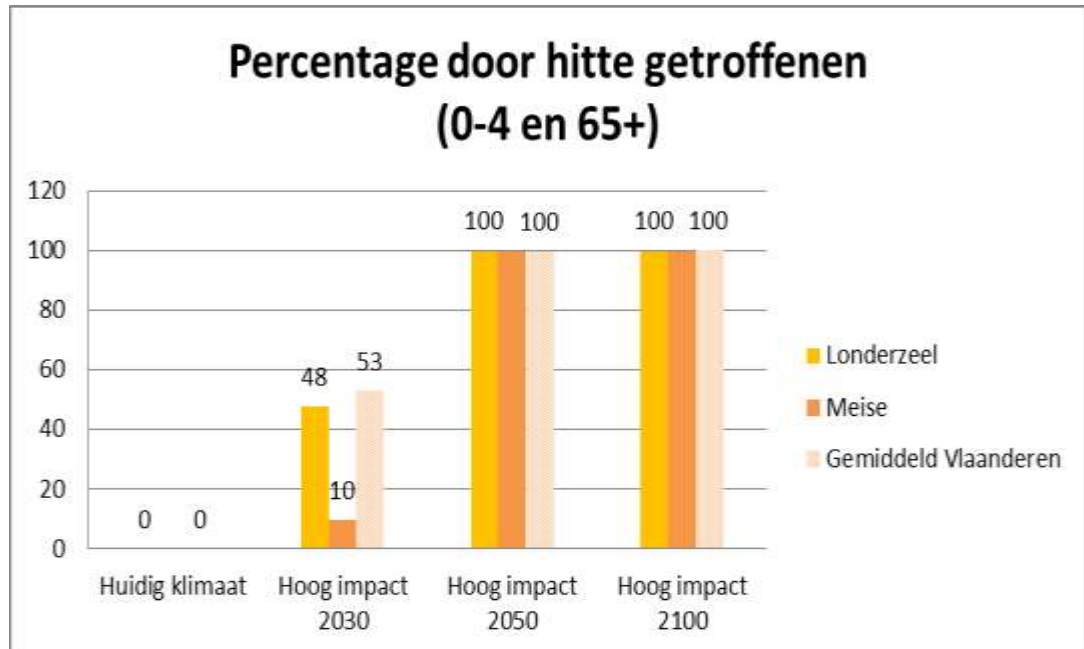
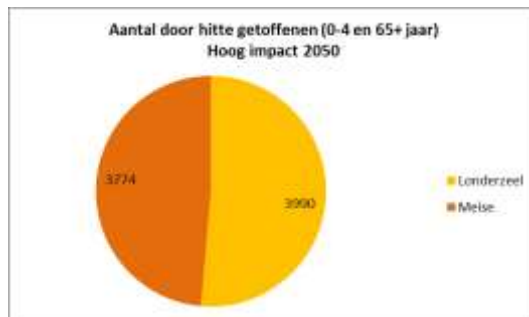
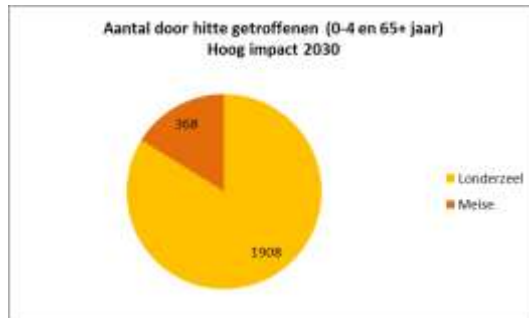
- Gevolgen **overstroming** vanuit waterlopen **beperkt**
- Sterke toename aantal getroffen gebouwen door **intense buien (tot 7,4% van de gebouwen)**
- Vergelijkbaar met Vlaanderen

* Kwetsbare instellingen

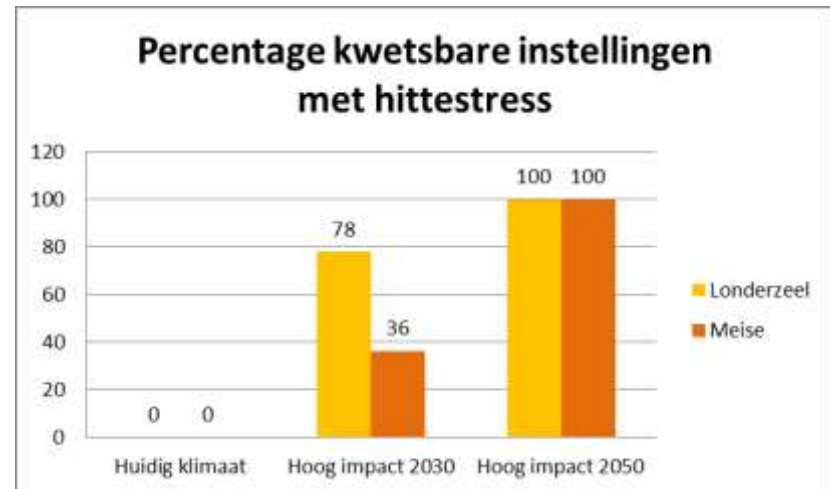
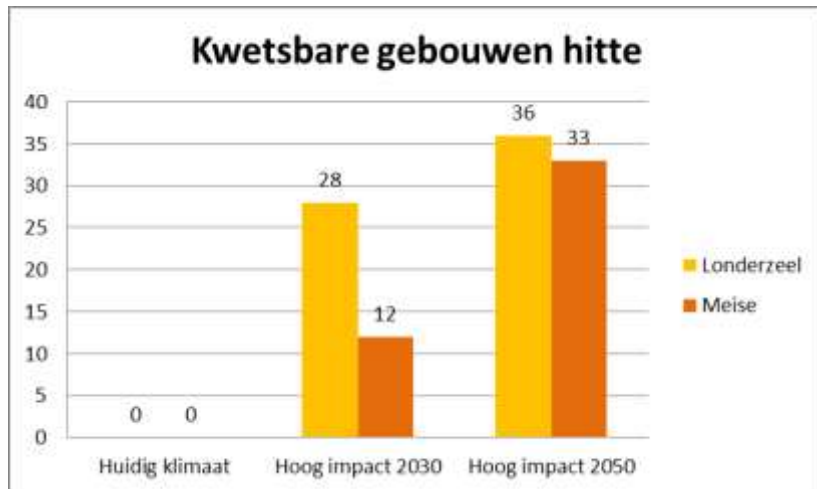
- In beide gemeenten is momenteel 1 kinderopvanginitiatief bedreigd door wateroverlast. Dit neemt mogelijk toe naar 2 instellingen per gemeenten.

* Kwetsbare personen - hitte

- **Tegen 2030** : >2000 kwetsbare personen getroffen in Meise en Londerzeel
- Van alle jonge en oudere personen binnen de gemeente, worden getroffen:
  - 48% in Londerzeel
  - 10% in Meise
- Tegen 2050: alle kwetsbare personen worden getroffen (> 7000)
- **Meise** minder slechte uitgangspositie, maar tegen 2050 even kwetsbaar

* Kwetsbare instellingen

- Meest kwetsbare gebouwen in **Londerzeel (78% in 2030)**
- Vanaf 2050 worden alle kwetsbare instellingen getroffen

* Risico's voor bevolking

➤ Hittestress

- zal op termijn iedereen kunnen treffen
- meest precair in **Londerzeel: Londerzeel-Centrum en Sint-Jozef**; ook **Molenkouter**
- Hittestress in **Meise: Meise-Centrum**, maar ook **Wolvertem**

➤ Overstroming en wateroverlast

- Voor **Londerzeel** is **fluviale overstroming** nu al een groot probleem, en dit neemt nog toe. Tot 8% van de gebouwen wordt potentieel getroffen.
- Zowel in **Meise als in Londerzeel** is de impact ten gevolge van **pluviale wateroverlast** het grootst (tot 11,2% overstroombare gebouwen in Londerzeel, tot 7% in Meise tegen 2050).
- Woningen in gebieden met wateroverlast of overstromingsrisico:
  - **Londerzeel:** Steenhuffel, Londerzeel-Centrum, Sint-Jozef
  - **Meise:** Wolvertem
  - + algemeen verharde en bebouwde kernen
- Kwetsbare gebieden liggen momenteel niet allemaal in effectief overstroombaar gebied

➤ Droogte

- Algemeen toenemend probleem
- In beide gemeenten veel putwatergebruik. Risico bij toenemende droogte

* Risico's voor kwetsbare doelgroepen

- **Alle kwetsbare instellingen** krijgen op termijn te kampen met **hittestress**; dit is het snelst merkbaar in Londerzeel
- 2 kwetsbare instellingen per gemeente hebben een risico op wateroverlast
- De meest kwetsbare personen voor hittestress worden getroffen in
  - Londerzeel-Centrum, Sint-Jozef
  - Meise-Centrum, Wolvertem

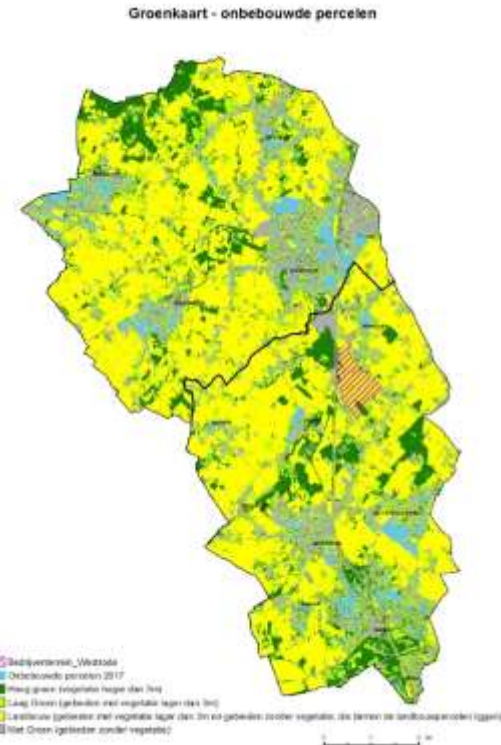
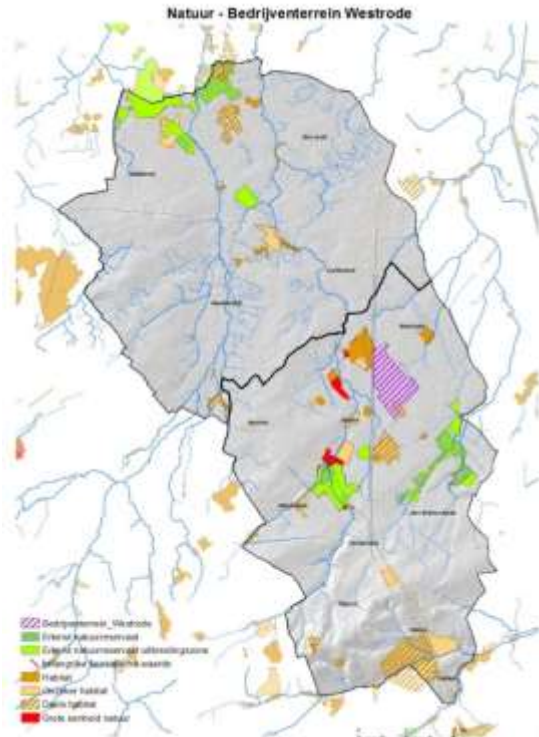
➔ *Houd nu al rekening met hitte in de kernen. Begin in Londerzeel-Centrum, Sint-Jozef, Meise-Centrum en Wolvertem*

➔ *Houd nu al rekening met eventueel bedreigde woningen op heel wat plaatsen in de gemeente; kijk verder dan de watertoets*

➔ *Relatief veel grondwatergebruik*

➔ *Zijn de kwetsbare instellingen al voldoende aangepast aan hittestress?*

* Natuur en groen

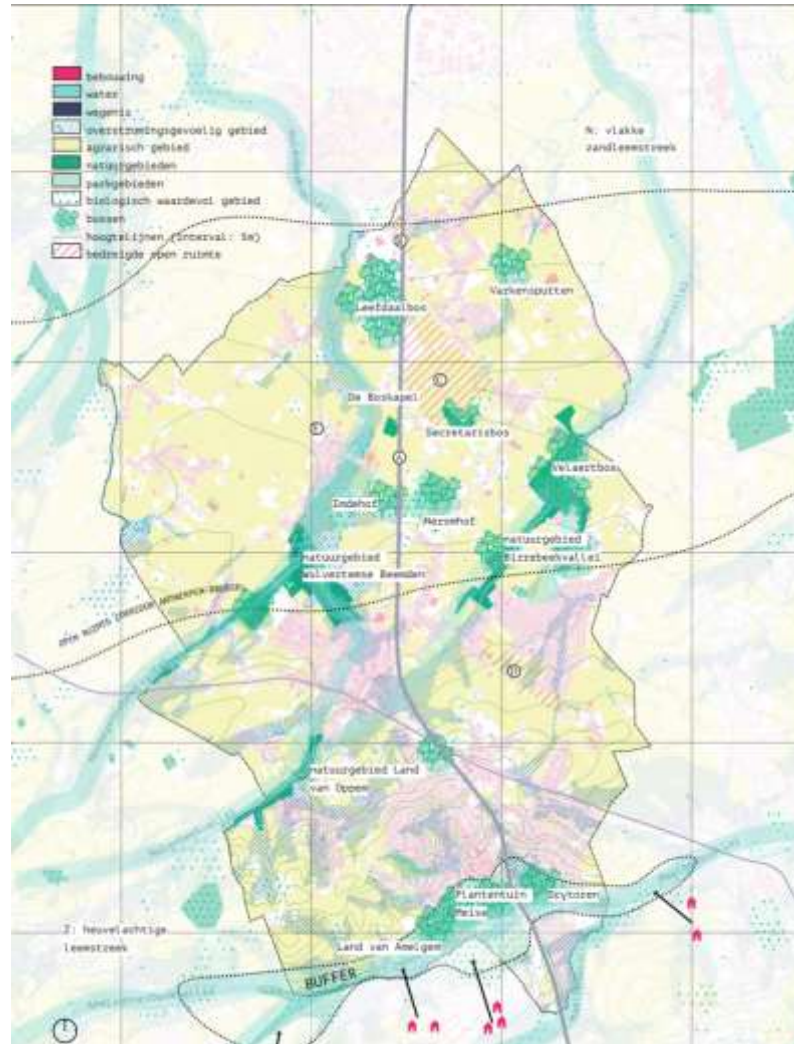

- Waardevolle boskernen en valleien
  - **Londerzeel:** o.a. Groene zone in Noorden (Boske Kruisheide, Marselaer, Lippelobos), Boske Neeravert, Molenbeekvalleien
  - **Meise:** o.a. Birrebeekvallei, Wolvertemse Beemden met de Boskapel en het Land van Oppem, Leefdaalbos
- Grote gehelen natuur beperkt en versnipperd

- Lokale stukjes groen verspreid over de gemeente
  - Openbaar groen, privaat groen, tuinen
  - Aandeel en kwaliteit groen verschillen
- Nog veel onbebouwde percelen
- Open ruimte onder druk!
  - Ruimtelijke processen: Sneltram, industrieterrein Westrode, fietssnelweg, verkeerswisselaar

* Meise - Bouwmeesterscan

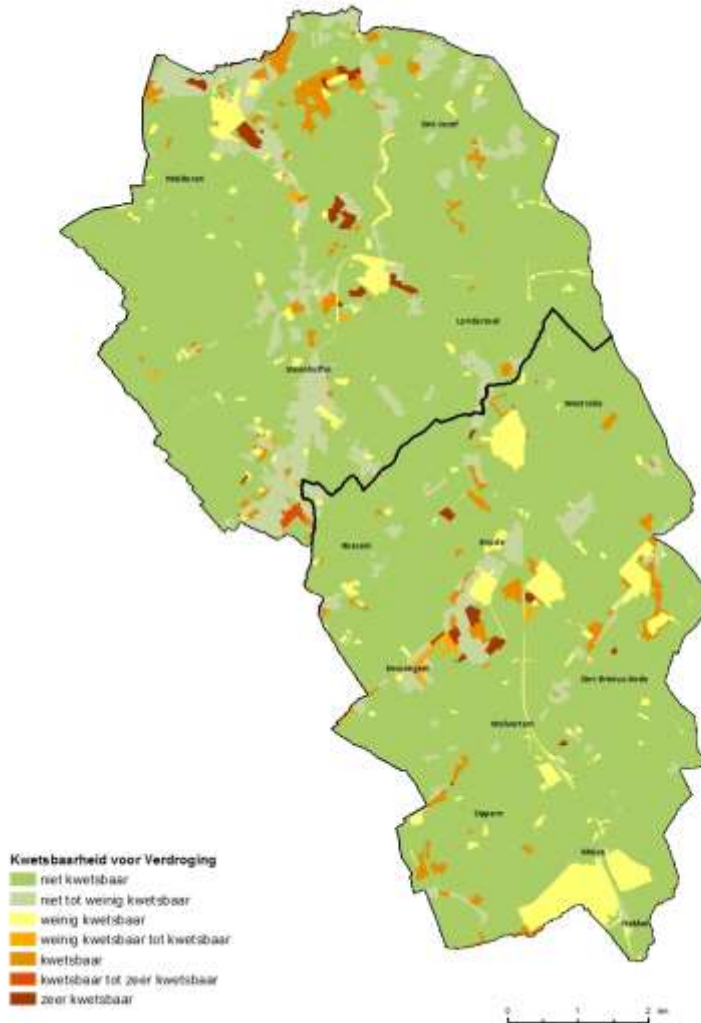

* Natuur en ecotoopkwetsbaarheid

- Ecotoopkwetsbaarheidskaarten (INBO) combineren:
  - Kwetsbaarheid van ecotopen voor *‘verdroging, eutrofiëring en verzuring’*.
  - Biologische waardering van ecotopen
- Hoog Impact-scenario’s geven aan waar milieudruk mogelijk nog kan toenemen.

* Ecotoopkwetsbaarheid verdroging

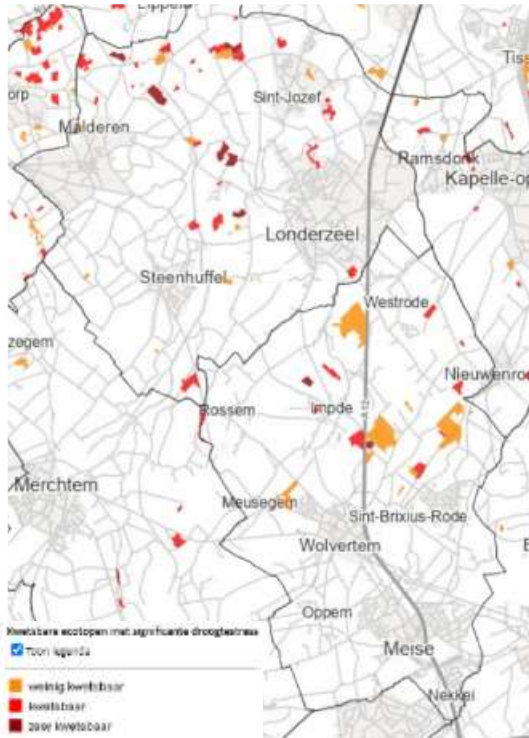
Ecosysteemkwetsbaarheid: Kwetsbaarheid voor verdroging

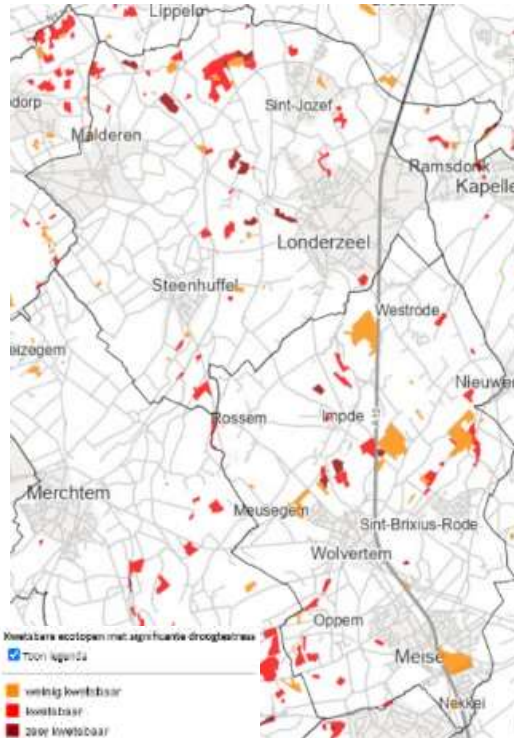
Zeer kwetsbaar

- **Meise:** Wolvertemse Beemden
- **Londerzeel:** o.a. Elsbos, Kasteeldomeinen Groenhoven, Diepensteyn, Drietoren

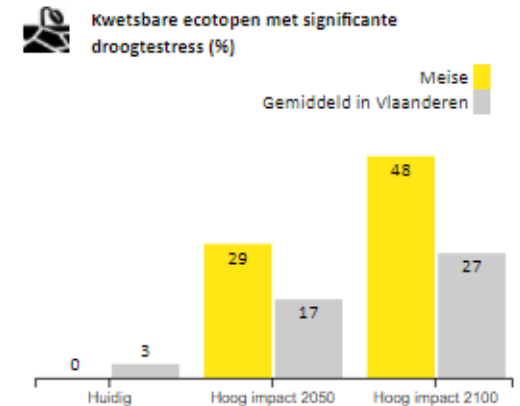
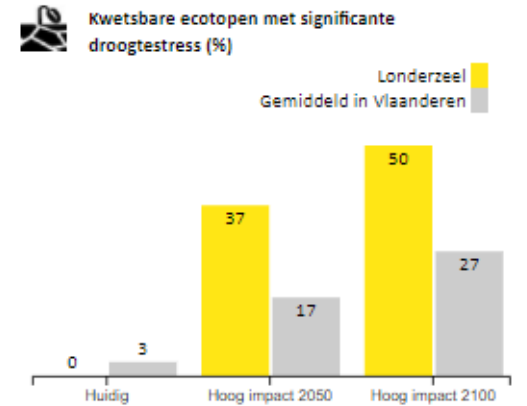
* Kwetsbare ecotopen met droogtestress

2050

2100

- In beide gemeenten **kwetsbare ecotopen zwaarder getroffen door droogtestress** dan gemiddeld in Vlaanderen
- Tegen 2100 **tot ca 50%** kwetsbare ecotopen met significante droogtestress

* Conclusie: risico's voor natuur

➤ Natuur

- Grotere stukken natuur aanwezig, maar te weinig
- Beekvalleien kwetsbaar maar belangrijk als natuurverbindingsgebied
- Verspreid over het grondgebied kleinere waardevolle stukken natuur, parken, kasteeldomeinen, Kleine Landschapselementen ...
- **Beek- en riviervalleien** kwetsbaar voor zowel overstroming (kans op eutrofiëring) als verdroging, en neemt toe:
  - Tegen 2050 mogelijk tot 1/3de van kwetsbare ecotopen met **droogtestress**
  - Tegen 2100 tot 50%
- Bedreiging van **biodiversiteit**; maar natuur ook als oplossing

➔ *Open houden van open ruimte – Meise, vb. Groene Knoop*

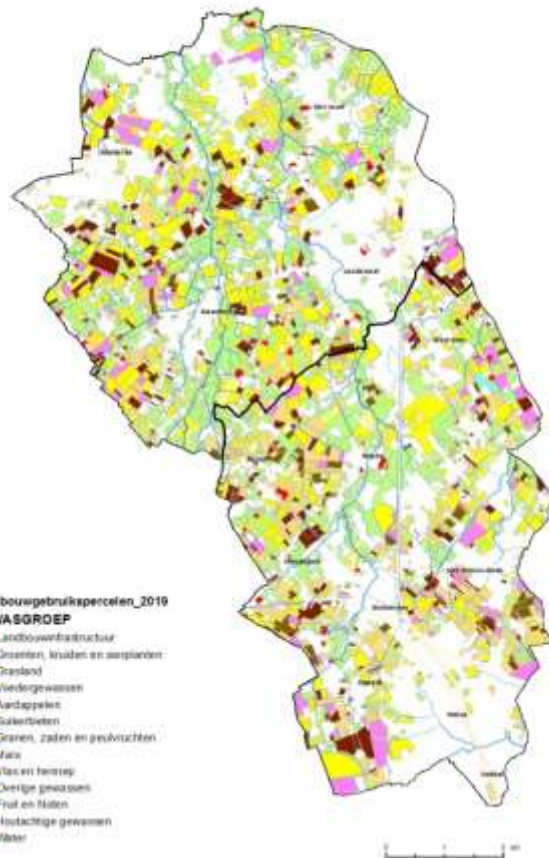
➔ *Beekvalleien: voldoende klimaatrobuust?*

➔ *Behoud en versterken groengebieden en verdere uitbouw groenblauwe netwerk*

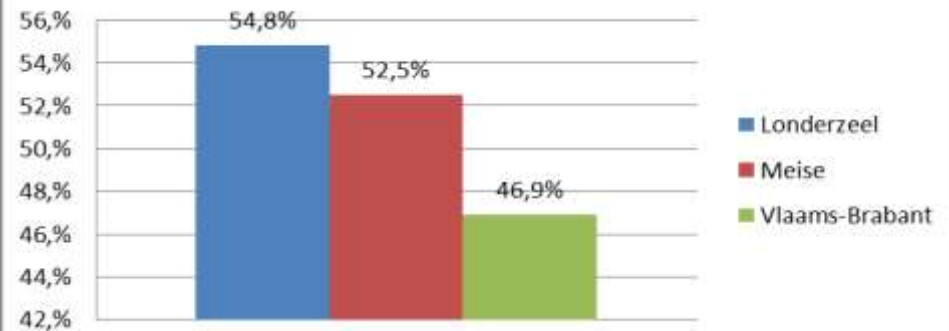
➔ *Verbinding van grotere groengebieden ook doortrekken naar kernen*

* Landbouwgebruik

Landgebruiksparcelen 2019

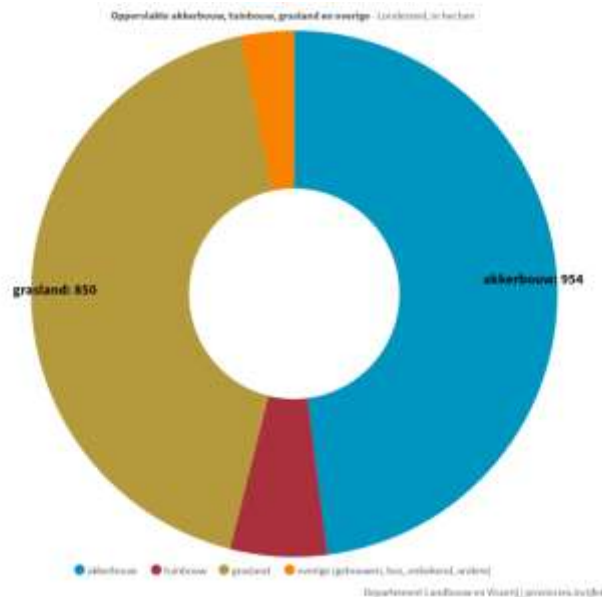
Geregistreeerde oppervlakte landbouwgebruik (t.o.v. totale oppervlakte) [%] [2018]

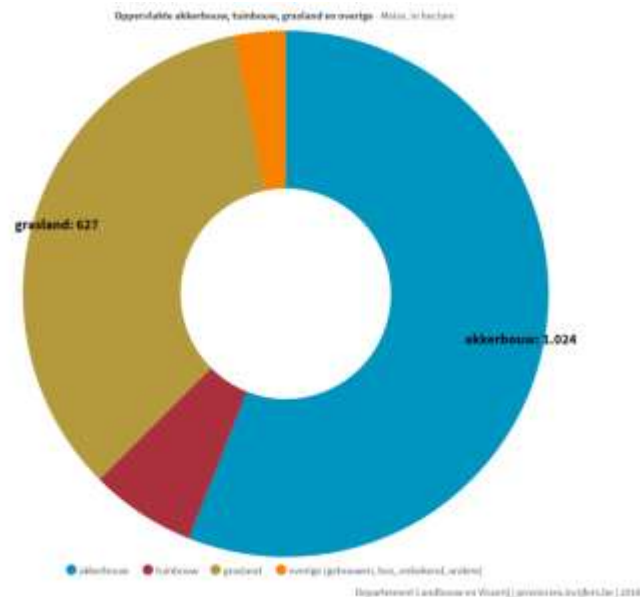
- Meer dan helft van oppervlakte voor landbouw (maar minder dan bestemd)
- **Meise:**
  - rundvee en sierteelt/groenten
  - 56 landbouwbedrijven
- **Londerzeel:**
  - groenten en rundvee
  - 72 landbouwbedrijven
  - 1 groot varkensbedrijf (GPBV-bedrijf)

* Landbouw

Londerzeel

Meise

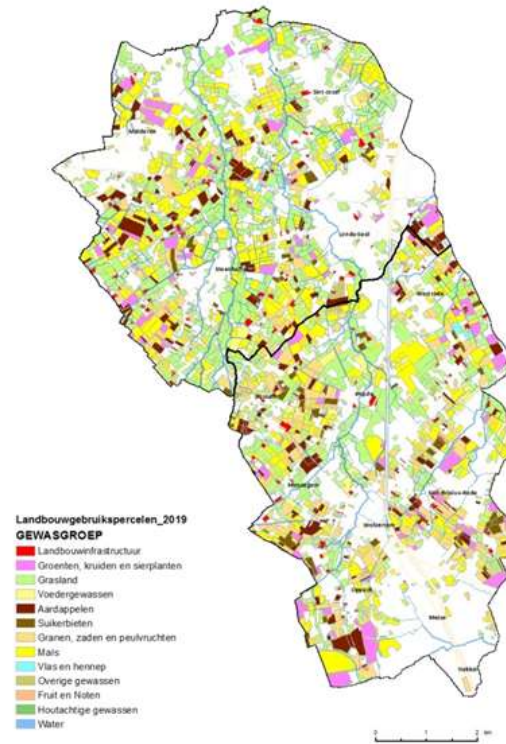
- Vergelijkbare oppervlakten voor landbouwgebruik
- **Meise:** in verhouding meer akkerbouw
- Aanwezigheid dieren:
  - **Londerzeel:** ca 3000 runderen, 5000 varkens
  - **Meise:** ca 2000 runderen

* Droogte- en erosiegevoeligheid bodem

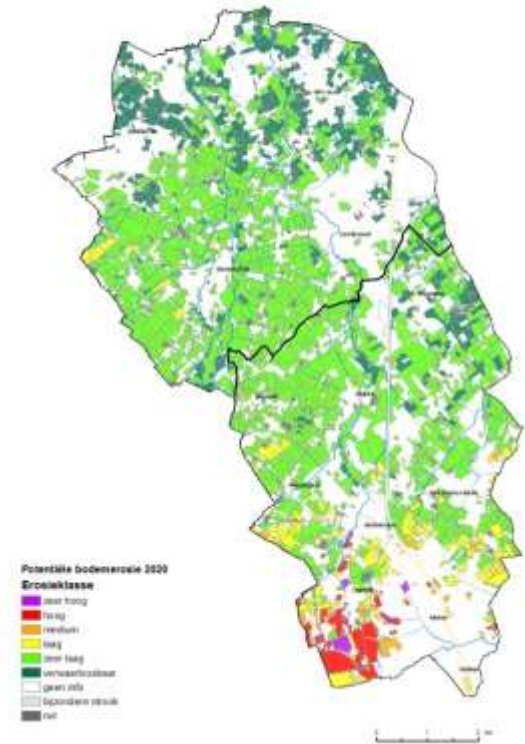
Droogtegevoeligheid bodem

Landgebruikspcelen 2019

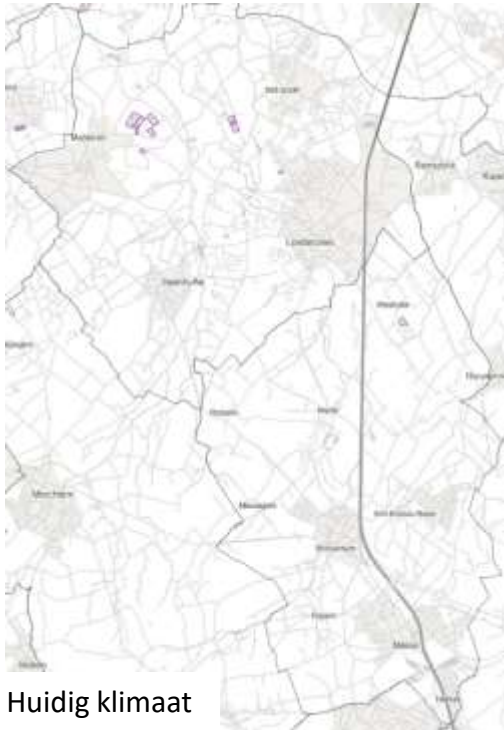
Potentiële bodemerosie 2020

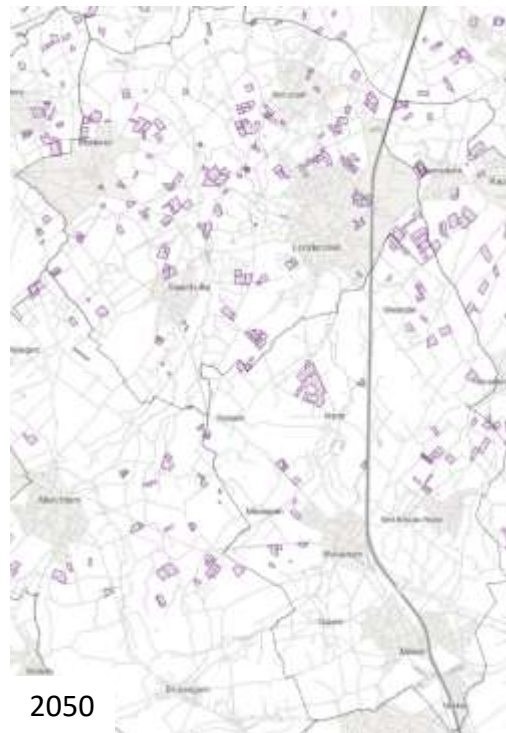
- Landbouwgronden in **N-Londerzeel** en **Z-Meise** gevoelig tot zeer droogtegevoelig
- In heuvelachtige **Z van Meise**: landbouwpercelen **erosiegevoelig**
- Door klimaatverandering: **versterking droogtestress en kans op erosie**

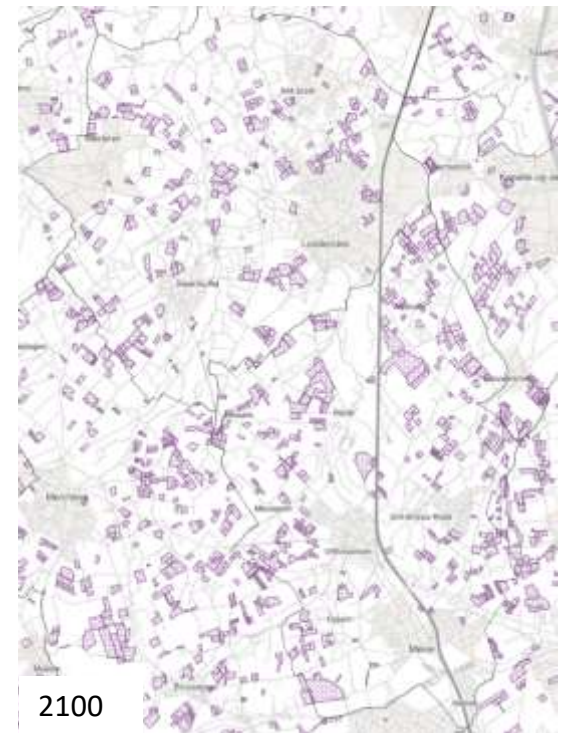
* Landbouwpercelen met significante droogtestress

Huidig klimaat

2050

2100

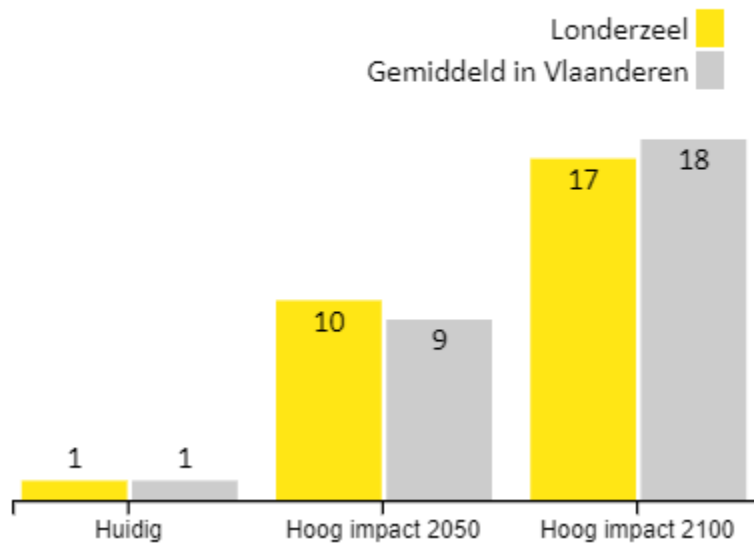
 Landbouwpercelen met
significante droogtestress

- **Londerzeel** meest kwetsbaar in huidig klimaat – al sterke toename in 2050
- **Meise** mogelijk getroffen tegen 2050 – sterke impact 2100

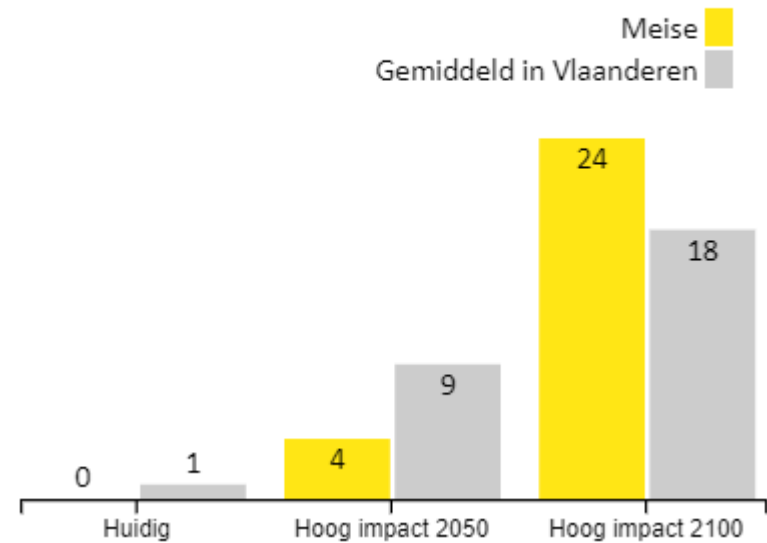
* Droogtegevoeligheid

Landbouwpercelen met significante droogtestress (%)

Landbouwpercelen met significante droogtestress (%)

- **Londerzeel** op korte termijn sterker getroffen dan gemiddeld in VL
- **Meise**: op kortere termijn beperkte impact; tegen 2100 mogelijk tot een kwart van de landbouwpercelen getroffen
- **60 landbouwbedrijven** maken gebruik van grondwater (bron: DOV 2021)
  - 20 Meise
  - 40 Londerzeel

* Conclusie: risico's voor landbouw

➤ Wateroverlast

- Risico op wateroverlast vooral in Vallei Molenbeek en Molendaalbeek
- Voornamelijk grasland, maar in **Londerzeel** ook andere teelten

➤ Hittestress voor dieren

- Redelijke aanwezigheid dieren
- Schaduw, koeling en waterbeschikbaarheid belangrijk!

▪ Toenemende droogtestress

- Droogtegevoelige bodem in N van Londerzeel – Z van Meise
- Droogtestress op kortere termijn vooral voelbaar in **Londerzeel** (tot 10% in 2050)
- Impact in **Meise** op termijn mogelijk groter (tot 24% van percelen in 2100)
- 60 **grondwatervergunningen** voor landbouwbedrijven

▪ Erosie in Meise

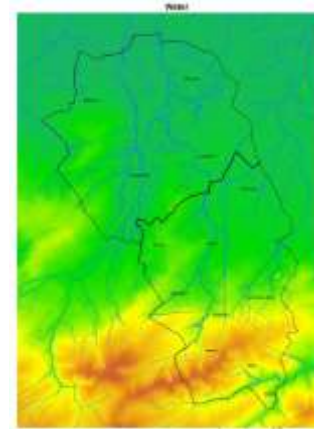
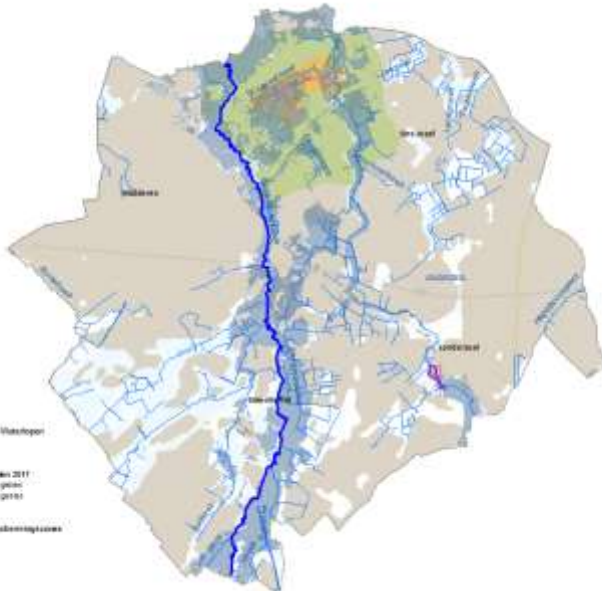
- Zuidrand Meise ook zeer **erosiegevoelig**, en kans op erosie neemt toe

➔ *Belang en kansen erosiebestrijdingsplan en landgebruik*

➔ *Waterbeschikbaarheid*

➔ *Belang en kansen hemelwaterplan*

* Water en infiltratiegevoeligheid

Londerzeel

- 15,90% effectief overstromingsgevoelig gebied
- 1 signaalgebied (bouwvrije opgave)
- Waterwingebied in N
- Grotere infiltratiegevoelig*
- kansen voor infiltratie
- 3 actiegebieden voor grondwater

Meise

- 3,56% effectief overstromingsgevoelig gebied
- Kenmerkend reliëf in Zuiden van gemeente
- Afstroom richting N -Meise en Londerzeel
- Zuiden **Meise**: minder infiltratiegevoelig*
- maximaal vasthouden en hergebruik water
- 2 actiegebieden voor grondwater

*De infiltratiegevoeligheid kan sterk lokaal verschillen en moet steeds op projectniveau nagegaan worden

Bron: Gemeente in cijfers – VMM – data 2019

* Waterkwaliteit

- **Ecologische toestand waterlopen**
  - Maalbeek-Amelvonnebeek, Grote Molenbeek-De Vliet, Molenbeek-Zijp: ontoereikend
  - Zielbeek-Bosbeek L1, Bouwbeek: slecht
- **Riolerings- en zuiveringsgraad Meise en Londerzeel** (*gegevens 2022 - VMM*)*
  - Rioleringsgraad afvalwater: ca 77%
  - Zuiveringsgraad afvalwater: ca 73%

*Opmerking: [methodologie](#) berekening werd recent gewijzigd
- **IBA:**
  - Woningen die niet kunnen aangesloten worden op de riolering:
    - Londerzeel   138
    - Meise   92
  - Nog te realiseren IBA's (cijfers 2018 – VMM):
    - Londerzeel   105
    - Meise   75

* Risico's waterbeheer

- Risico op achteruitgang **waterkwaliteit** door klimaatverandering
  - Ongunstige uitgangssituatie oppervlaktewater - grondwater
    - Ontoereikend tot slechte kwaliteit waterlopen
    - Matige zuiverings- en rioleringsgraad; nog heel wat te plaatsen IBA's
  - Kwetsbaarheid grondwaterkwaliteit voor drinkwaterwinning Londerzeel
- Risico's achteruitgang **waterkwantiteit**
  - Actiegebieden grondwater in beide gemeenten
  - Hoog grondwatergebruik bedrijven (onder meer waterwinning, Palm)
  - Belang grondwater voor landbouwbedrijven
  - Relatief hoog huishoudelijk putwatergebruik
- Andere risico's
  - Daling waterstand waterlopen
  - Verandering op infiltratie, buffering en afvoer ....
- **Grondige studie nodig op vlak van infiltratie- en buffervolumes, riolering, etc.**

➔ *Deatillering via opmaak hemelwaterplan*

➔ *Aandacht voor watergebruik*

Andere risico's

O.a.

➤ **Bedrijventerreinen**

- Risico's wateroverlast en hittestressgevoelig
- Veel bedrijven afhankelijk van grondwater

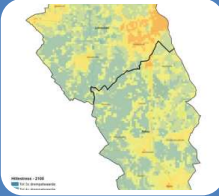
➤ **Toerisme**

- Risico's hittestress bij evenementen en zomeractiviteiten
- Accommodatie en waterbeschikbaarheid
- Belang parken, openbaar groen

➤ **Infrastructuur**

- Belang (steen)wegen en autosnelwegen, spoorlijn

* Conclusies RKA Londerzeel-Meise

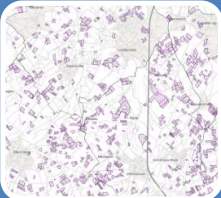
Hittestress, verharding en druk op open ruimte

- Hittestress in kernen; linten, wegen; impact bedrijventerreinen
- Londerzeel-Centrum en Sint-Jozef: hoge verhardingsgraad
- Meise-Centrum en Wolvertem
- Open ruimte onder druk: risico bijkomende verharding (sneltram, Westrode)

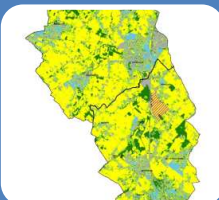
Overstromingen en wateroverlast

- Londerzeel: zeer overstromingsgevoelig (Grote en Kleine Molenbeek)
- Impact wateroverlast ten gevolge van intense buiten wordt veel groter
- Londerzeel-centrum, Steenhuffel, Wolvertem

Droogte

- Toenemende droogtestress voor landbouw en natuur
- Hoog grondwatergebruik door bedrijven en huishoudens

Natuur en landbouw

- Grotere eenheden natuur beperkt, kwetsbaar en versnipperd
- Relatief weinig groen in kernen, beperkte verbindingen
- Grote impact droogte, wateroverlast en erosie (Meise) voor landbouw